

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street New York City

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Egész évre New Yorkban... \$3.—
A vidéken... \$2.50
Egyes szám... 3c.

A BEVÁNDORLÓ

Editorial Rooms:
327 East 13th Street New York City

SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City... \$3.—
United States... \$2.50
Single copy... 3c.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
IV. Évfolyam. 84. szám.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.
IV. Year. No. 84.

MAGYAR SZINHÁZ.

RÉTHY LAURA ZÁSZLÓBONTÁSA NEW YORKBAN.

Attól a perctől kezdve, amikor egy-egy szál lelkes new yorki magyar egy szervezett színtársulat szükséges voltát kimondta s az ily társulat szervezése körül fáradozott, a *Bevándorló* szívére ölelte az eszmét. Hasábszám irtuk a cikküket, amelyeknek mind-egyikében rámutattunk, hogy a magyar színház Amerikában nagy, a legnagyobb magyar kulturhivatást teljesíti. Buzdítottuk a színészeket és azokat, a kik színészeknek mondják magukat. Komolyan vettünk meg ily előadásokat is, amelyek nem érdemelték meg a nyomdafestéket. Azért tettük, mert azt hittük, hogy a társulat is megkomolyodik és komolyan előre törekszik, ha a sajtó komolyan veszi.

Fáradozásunk kárba veszett. A magyar színészet New Yorkban válságba került. Mint bitang jószágot, egyik kézből a másikba adták, míg végre maguk a színészek is beleuntak, kimentek a színpadra, anélkül, hogy szerepüket akár meg is nézték volna, a színpadtól messzeesebb jóindulatu embereket hozták a színpadra azért, mert remélték, hogy egy-egy műkedvelőnek fellépésével a műkedvelőnek ismerőseit, rokonait a színházba bírják vonzani.

Meglehet, hogy az ily gyakorlat ideig-óráig kenyeret biztosít a színészeknek. Annyi azonban bizonyos, hogy a színészetet nem erősíti meg. Lemondtunk tehát arról, hogy az ösvényről letérő színészzel foglalkozunk. Hetek óta még csak említést sem tettünk a new yorki magyar színpadról. Nem tettünk azért, mert, bár a színpadok egy new yorki magyar színházról beszéltek, szerintünk ilyen színház nem léteztett többé, hanem léteztett egynéhány szerencsétlen s talán jobb sorsra érdemes színész, akik gőresösen ragaszkodtak a színpadon való kenyérkereséshez, amelyet azonban csak elvértve találtak meg.

Ma ismét kezembe veszem a tollat. Örömmel veszem a kezembe. Van kilátás arra, hogy lesz magyar színház. Magyar színház, amelyben nemcsak kenyérre éhes, kenyérért küzdő színészek fogunk üdvözölhetni, de magát a magyar Muzsát is. Lesz magyar színtársulat, amelyet nem a színészek zsírján élőködő, színpadot és irodalmat alig ismerő alakok vezetnek, hanem szervez egy férfit, akinek ügyesrete gazdag tudással és költői lélekkel párosul. Lesz magyar színtársulat, amelyet nem a gomorkérdés, hanem művészi ihlet tapaszt össze.

Réthy Laura, a nagy magyar művésznő, aki szeptemberben megtartott hangversenyén a magyar művészet diallokoesija elé kényszerítette a new yorki magyarságot, *Réthy Laura* az ő fényes tehetségét, a művészetét és csakis a magyar művészetért rajongó lelkét a new yorki magyar színészet szolgálatába állítja.

És melléje áll férje, *Rudnyánszky Gyula*, az országos hírű költő, akinek, ha vannak hibái, van mindenképp föltelke, mely magába itta a magyar művészetet, van szíve, amelyben a magyar Muzsa lakik. Van gazdag tudása, sugárzó tehetsége és hajthatatlan akarata.

A nagy magyar művésznő és a nagy magyar költő összeházasított törekvései elérték a céljukat, ha a cél egyáltalán elérhető. És a cél elérhető. Tudom, hogy elérhető. Tudom, hogy New Yorknak magyarsága, mely jóindulatu pártfogással erősítette az eddig homokon incedozott magyar színészetet, csak annál nagyobb pártfogásban fog részeseíteni oly színészetet, mely a művészet utján halad a cél felé. Tudom, hogy azok az emberek, akik eddig azért tartották magukat távol, mert talmi-művészzel beérni nem akarták, felkarolják a magyar színészetet, mihelyt meggyőződnek arról, hogy színaranyat nyujta-

nak nekik. És tudom, hogy maguknak a színészeknek szívében is föltelke, noha az utóbbi időben éppen mintha kissé fékeznek őket. Most még a nem-magyar nemzetiségek kevéssé önállók, de késztelen, hogy ha Nyugat-Ausztriában megalósulna a nemzetiségek autonómiaja, ez hatalmasan áthatna Magyarországra is. A MAGYAROSÍTOTT MAGYARORSZÁG FANTASZTIKUSAN GROTESZK UTÓPIÁJA VÉGRE NYOMORUSÁGOSAN KISZENVEDNE s Magyarországon is szabadokká válnának a nemzetiségek. Ne feledjük el, hogy a nemzeti autonómia, nálunk behozra, ahogy a nemzeti szocializmus megölné, akként a komoly nemzeti önértéket emelje, s akkor a nyugot-ausztriai németek épp úgy, mint a csehek, jobban emlékezzenek rá, mint ma, hogy a Lajtán túl két milliónál több törzsbeliük lakik. Akinek politikai fantáziája van, az régül megpillanthatja a horizonton a NAGY-AUSZTRIA felmerülését, melynek hatalmi és befolyás-köre messze keletre terjedne...

Igy szól Pernerstorfer, akinek *magyarosított Magyarországot* fantasztikusan groteszk gondolat. S ebből kiderül, hogy Pernerstorfer nemcsak jó szocialista, hanem emellett kitünő osztrák is, akivel a szocializmus nemzetközisége ellen harezoló osztrák hazafiak tökéletesen meg lehetnek elégedve. Azonban: rossz szeme van Pernerstorfernek. Új-Ausztriából semmi se lesz s a magyarországi nemzetiségek máris tulsok borsot törnek az orruk alá.

Reméljük azonban, hogy megfékezéssükre fog a nemzeti kormány módot találni.

Az első előadás november harmadikára, vasárnap estére esik. Színe kerül a „*Csökon szerzett tölegény*.” Előkészítésben van a „*Czigánybáró*,” „*Parasztbecsület*,” s míg az előbbi előadás alkalmi tehetségét fogja ragyogtatni Réthy Laura, az utóbbiakban isteni hangját fogjuk élvezni.

A hat előadásos ciklusra Rudnyánszky Gyula is irt egy darabot: *Gőre Gábor Amerikában*. Ez a megkaczagató dolog tele lesz helyi vonatkozásokkal s mindenesetre nagy közönséget fog vonzani.

A new yorki magyar színészetnek ezzel egy új érája nyílik meg. Vagy mondjuk ki inkább a színigazságot: most lesz magyar színészet New Yorkban. S ha most nem lenne képes gyökereket verni, akkor ennek már nem a színészet lesz az oka.

En azonban erősen hiszem, hogy New York magyarsága nemcsak megbecsüli a jót, de akarja a jót. Akarja különösen akkor, amikor az a jó nemcsak élvezetet biztosít, de egyuttal diadalát jelenti az amerikai magyarság nemzeti törekvéseinek.

En ismerem New York magyarságát s mivel ismerem, bízom benne. S a magyarságba vetett rendületlen bizalmam-nál fogva fényes jövőt jósolok Réthy Laura és Rudnyánszky Gyula művészi és hazafias vállalkozásának.

Singer Mihály.

ÖSSZMONARKHIA.

Miről álmodozik Pernerstorfer ur.

Pernerstorfer Engelbert osztrák képviselő és az osztrák szocialisták egyik vezetője.

Pernerstorfer ur — mint ezt annak idején a *Bevándorló* is megírta, — Budapestre járt s egy népgyűlésen beszélt, gyalázta a magyart a saját házában.

Pernerstorfer ur, amint hazról halljuk, most megint beszéltet magáról. A *Neue Rundschau* című folyóirat hasábjain érdekes álmokat mond el egy *Uj-Ausztria* című országról, amely még nincs ugyan meg, de — reméljük, nem is lesz meg soha. Az általános választói jog kapcsán nézi végig Pernerstorfer azt az álmot, s a lényege ennek az, hogy most, miután megvan az általános választói jog, szükségszerűen a nemzetiségi politika következik Ausztriában, amely ezáltal Uj-Ausztriává alakul át. S mikor ezt az Uj-Ausztriát kellőleg kirajzolta: felveti a kérdést önmagának: Hogyan hatna Nyugat-Ausztriának ez az új alakulása Magyarországra? S a kérdésre így felelt:

„Magyarországon a korona és a függetlenségi párt végre nagygyehezzen megértették egymást, csak hogy a művésztáriumnak fel kellett vennie programjába a választói reformot. Természetesen alig látszik arra gondolni, hogy ebben az irányban komoly előmunká-

tokat végezzen. Az elválasztási tendenciák mind erősebbekké lesznek, noha az utóbbi időben éppen mintha kissé fékeznek őket. Most még a nem-magyar nemzetiségek kevéssé önállók, de késztelen, hogy ha Nyugat-Ausztriában megalósulna a nemzetiségek autonómiaja, ez hatalmasan áthatna Magyarországra is. A MAGYAROSÍTOTT MAGYARORSZÁG FANTASZTIKUSAN GROTESZK UTÓPIÁJA VÉGRE NYOMORUSÁGOSAN KISZENVEDNE s Magyarországon is szabadokká válnának a nemzetiségek. Ne feledjük el, hogy a nemzeti autonómia, nálunk behozra, ahogy a nemzeti szocializmus megölné, akként a komoly nemzeti önértéket emelje, s akkor a nyugot-ausztriai németek épp úgy, mint a csehek, jobban emlékezzenek rá, mint ma, hogy a Lajtán túl két milliónál több törzsbeliük lakik. Akinek politikai fantáziája van, az régül megpillanthatja a horizonton a NAGY-AUSZTRIA felmerülését, melynek hatalmi és befolyás-köre messze keletre terjedne...

Igy szól Pernerstorfer, akinek *magyarosított Magyarországot* fantasztikusan groteszk gondolat. S ebből kiderül, hogy Pernerstorfer nemcsak jó szocialista, hanem emellett kitünő osztrák is, akivel a szocializmus nemzetközisége ellen harezoló osztrák hazafiak tökéletesen meg lehetnek elégedve. Azonban: rossz szeme van Pernerstorfernek. Új-Ausztriából semmi se lesz s a magyarországi nemzetiségek máris tulsok borsot törnek az orruk alá.

Reméljük azonban, hogy megfékezéssükre fog a nemzeti kormány módot találni.

MÉRÉG ÁLDOZATAI.

Alsó-Józsán megmérgezték a kutakat.

Egy szerdai kábelsürgöny szerint Alsó-Józsa hajdumegyei községben harmincz személy mérgezési tünetek közt megbetegedett.

A rögtön megejtett vizsgálat kiderítette, hogy kénssavval és petroleummal megmérgezték a kutakat. A borzalmas tett elkövetőjét még nem bírták kézre keríteni.

VIG ÖZVEGY.

Humor az amerikai életből.

Hogy az élet sokkal ferdébb helyzeteket teremt, mint akár a legmerészebb író tolla, az bizonyítani fogják a New Jersey állambeli Burlington lakosai, a kik jóízűet kacagnak Hopkinsné esetén, mely valahogy kiszivárgott a nyilvánosságba.

Hopkinsné özvegyasszony, de fiatal asszony, aki még nem mondott le az élet örömeiről. Terhére volt az özvegyi fátoly. Le akarta tenni. Fogta magát hát és egy new yorki angol lapban közzétette a következő hirtetést:

„Özvegyasszony, aki még fiatalnak érzi magát, csinos külsejű és meglehetősen gazdag, férjhez menni óhajt. Levélbeli megkeresések a lap kiadóhivatalához intézendők „*Hymen*” jellege alatt.

És jöttek a levelek tucatjával, százával. A „*meglehetősen gazdag*” jelző mindenesetre nagy hatással volt. És az asszony olvassagta a leveleket. Végre határozott.

Az egyik levélre válaszolt. Találkára hirta meg a levél íróját a burlingtoni vasuti állomásra. Ismertető jel az asszony részéről gyöngyvirág, a leendő férj részéről piros róza s a gomblyukban.

Másnap délután Hopkinsné hullámzó keblét egy gyöngyvirág-erdő borította. Ugy járt fel és alá az állomáson.

Végre berobogott a vonat. Megállt. Egy ajtó kinyílt. Hopkinsné meglátott egy piros rózsát. Majd meglátta a férfit is. A saját fia volt.

POLITIKAI TRÉFA.

A LAPOK MÁR FELOSZTÁK AZ OSZTRÁK BIRODALMAT.

Amióta Ferencz József megbetegedett és állapota trónváltózással szembeít a világot, azóta a lapok a kellenél többet foglalkoznak Ausztriával és Magyarországgal. Különösen itt az Egyesült Államokban az angol lapok cselekszik ezt meg, még pedig oly tudással, hogy most már érthetővé válik előttünk, hogy azelőtt, amikor Magyarországról irtak, miért irtak oly botrányosan ostoba dolgokat. Angol újságíró kollégáink egyszerűen nem ismerik a helyzetet s a viszonyokat s miután irti mégis kell, megszületik az, amit nálunk odahaza *csodabogárnak* szokás nevezni.

Ilyen csodabogár látott napvilágot a „*N. Y. Globe*” nevű new yorki angol esti lapban. És hozzátesszik, hogy a cikket a szerkesztőségnek egy beltagja írta. Ha ilyenek a szerkesztőségnek oszlopos tagjai, a kisebb istenségek talán még csak most kezdnek iskolába járni.

A „*Globe*” cikkírója beszél Ausztriának multjáról, amikor ez „világhatalom” volt, amelyet a németek fosztottak meg, ugyanaz a Németország, a melyről azt hiszi, hogy el fogja nyelni az osztrákok.

Szólul-szóra ezeket írja: „Európa szeme Berlínre függ. Természetes, hogy a Ferencz József halálával széjjel hulló kettős birodalom németjeit Németország fogja magába fogadni. A gazdag, hatalmas, sikerdus Németország a delej hatalmával magához vonzza Ausztriát és ennek megtörténtével Németország hatalma felül fogja mulni minden más európai állam hatalmát. És a Hohenzollern-ház valószínűsége föltalán közti hatalomná válik, amely az Adrián fogja legeltetni a szemet.”

Cikkíró levonja azután ebből a következtetéseket és azt mondja, hogy Németországnak illetén módon való megerősödése maga után vonná az angolok és francziák barátságának megszilárdulását, mert Anglia Egyiptomot, Maltát, a csatornát, az egész Keletet veszélyeztetve látná, míg Franciaország ei nem bírná viselni, hogy egykori győzedelmes ellensége mellett árnyékká süllyedjen le.

Olaszország a cikkíró szerint abbeli félelmében, hogy Németország megeszi Velenczét is, szöveteznék Oroszországgal, amely viszont felapirítaná Törökországot, hogy a németek előnyomulása ellen befolyást biztosítson magának.

Szóval a „*Globe*” szerkesztőségének oszlopos tagja abból a sírből, amelybe Ferencz Józsefet fogják temetni, egy új Európát lát feltámadni teljesen megváltozott arccal, amelyről, hogy folt ne legyen rajta, Németország egyszerűen looperálja Ausztriát.

Köszönettel tartozunk a „*Globe*” vezérekirójának azért, hogy Magyarországot meghagyja érintetlenül. Ez, ugy látszik, nem kell senkinek.

Bezzeg másképp gondolkodik Pernerstorfer osztrák képviselő, mint ezt lapunk más helyén megírjuk. Pernerstorfer ur ugyanakkor, amikor a *Globe* Ausztriát eltünteti a világ glóbusáról, megeszi ugyanezt Magyarországgal és megcsinálja egymagában a — Nagy-Ausztriát.

Ezeken a szinte gyermekes teoriákon a józan gondolkozásu ember csak mosolyogni tud. Mi nem hisszük, hogy Ferencz József halála bármilyen rázkódattásokkal járna s ha itt-ott az egyensúly ideig-óráig mégis meghibabanna, ennek külső hatása alig lesz, mert csakis a két ország belétét érintené.

Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy Ferencz József egyénisége volt az egyedüli tapasz, mely Magyarországon is, Ausztriában is együtt tartotta a szét-húzó nemzetiségeket. Nemzeteket az ő törekvések érvényesítésében soha sem

irányozta személyes kegyelet. Legkevésbé lehet erről szó Ausztriában, ahol még Ferencz József életében ennek legkedvesebb barátja és tanácsadója, Taaffe gróf csak majd birt ideig-óráig kormányozni, hogy majd az egyik, majd a másik nemzetiségnek adott engedményeket, amivel azután még jobban egymás ellen uszította őket.

Ausztriát nem fogja felosztani senki. Csakhozz Ausztriának, ha bensőleg megerősödni akar, meg kell változtatnia politikáját Magyarországgal szemben. El fog kelleni ismernie, a mint ezt a mult héten a N. Y. Times nagyon helyesen kifejtette, Magyarországot politikai tulsúlyát — és ezzel Magyarország hegemoniáját.

Ha Ausztria ezt a politikát követni fogja, akkor Ferencz József halála nemcsak bomlasztó hatással nem lesz, hanem Magyarországot, az *egységes* Magyarország erőt fog kölcsönözni Ausztriának a megszilárdulásra, az egyesített államná való kifejeződésére.

A politikai prófétaik pedig, akik Ferencz József halálával országok temetésére készülnek, verék közébe a történelmet és ennek tanításából vonják le a politikai következtetéseket. Akkor talán még kinéhetik magukat egy-egy szerényebb igényű szerkesztőség oszlopos tagjaivá.

MÉG EL.

Hírek a magyar király állapotáról.

Csütörtök reggel, amikor e sorokat írjuk, Ferencz József állapotai valamilyen jobbra fordult. Orvosai azonban még mindig aggódnak, habár a hivatalos hírekben ezt beismerni nem akarják.

A hivatalos jelentések szerint a király a szerdai napot, már a körülményekhez képest, meglehetősen jól töltötte. Este azonban rosszabbodás állott be s az éjszakán át kínos köhögés gyötörte az agy uralkodót.

Magánjelentések azonban azt mondják, hogy a király önkívületi állapotban van, hogy környezetét többé fel sem ismeri s hogy belőle lassan kihál az élet tüze.

Egy a londoni osztrák és magyar nagykövethoz intézett hivatalos sürgönyben azt jelentették a bécsi burgból: *szabad megint remélnünk*. Ezzel elárulták a király állapotának fölötté komoly voltát, amit egyéb hivatalos jelentésekben nem tettek.

Még ha maga a betegség nem is lett volna súlyos, egy 77 éves emberről minden betegség veszélyes jár.

Egy legújabb kábelsürgöny szerint a király ma, — csütörtök — reggel a legjobb étvágygyal reggelizett s jó hangulatban volt. A reggeli után azonban ismét oly lát gyötörte őt, mely az orvosokat kétségbe ejtette.

A KIEGYEZÉS.

Az osztrák réichsrath hidegen fogadja.

Az osztrák parlamentben szerlántette Beck bíró osztrák kormányelnök szava a Magyarországgal létrejött újabb kiegyezést. A miniszterelnök másfél óráig beszélt, de beszédét a képviselők hidegen fogadták.

Nincsenek megelőzve a kiegyezéssel. Ők persze egészen lenyuzai szereték volna a magyarokat.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA **YOUNGSTOWN, O.**
VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az ő-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: **Burger B. Lajos**

A DAYTONI MAGYAR KOLONIA.

A Kossuth-telep és ennek megteremtője.

„Mint a szélvész által elkapott avarnak, Nincsen pihenése a vándor magyaroknak.“

Igy volt ez nem is olyan régen s bizonyossá ideig. De ma már Amerikában sok helyen gyökeret eresztett a magyarság s ipari és üzleti téren is legelőző jut. Egy kis gondunk van már arra is, hogy Amerika népe megismerjen bennünket s ahol nyitva az ajtó, be is néz az arra járó-kelő. Ohio egyik másik nagyobb városában különösen szép haladást látunk, amiről ha keveset tud az amerikai magyar közvélemény, annak a helyzet és a körülmények az okai. Ritka pennaforogató embernek van merészsége ahhoz (s ha van, rendszerint rá is fizet), hogy tapasztalás okából messze utra keljen, törzsökösök meg nem szakítanak időt ahhoz, hogy magukról írjanak. Így tehát nemcsak az az igaz, hogy nem ismernek bennünket, hanem az is, hogy mi sem ismerjük egymást.

Pedig hát nem jól van ez így. Aki nem ismeri a gazdaságát, nehéz annak a berendezés és rendezkedés eszközeit megválasztani. Pedig a szervezés és szervezkedés első feltétele a viszonyok tényleges ismerete. De ma még helyhez köt bennünket a kenyérkereset igája, s a hosszabb utra kelt újság-ügynökök, ha képes volna is a köz javáért írni munkát végezni, temérdek gondot ad a fehér hollók, — akarom mondani az előfizetők — megszerzése és így, marad minden a régiiben.

Ha a magyar ember egy kicsit jobban szeretné a betűt s belátná azt, hogy az újság jó barát, és az előfizetés nem könyöradomány, hanem egy mindnyájunk érdekében kifejtett hasznos munkának esekélye díjazása, de nagyt is változna a sorsunk! Nem akarjuk elhinni azt, hogy az újságíródalom vér a mindennapi élet ereiben, így tehát csak tengünk-lengünk s a szervezatlenség tagoltságában nem tudjuk azt se, hol van és mennyi ebben az országban a magyarnak kincse.

No de hát ha sokáig ég előttünk, még is csak majd belenézünk a világosságba. Gyujtogassuk hát a világot!

A Miami folyó partján, a magyar Áb föld irigységére, méltó helyen épül, halad, szépül Dayton városa. Forr benne az ifjú élet; tette vágyik és tette kész. Aki dolgozni akar, szívesen látott jó barát. Fejét nem szorítja az ájris vaskalap. A benne való érvényesülés az egyéni érteken kívül nincsen feltételhez kötve. Ma már sok magyar kéz is építi, nagvitja, s mint magától a polgárháborút kiszolgált derék, öreg polgármestertől hallottam, a magyar-nak van is becsülete. Mint az öreg ur regélté, európai utra kelt titkárjának szívére kötötte, hogy nézze meg az ide-szakadt magyarság fészket, s a titkár, Mr. Fiddings, meg is nézte, meg is szerette s a Dayton Journal október 2-iki számában közzétett ismertetéssel az it-

teni amerikaiakkal is igyekszik megismertetni és megszerettetni a hármás bérez határát s Európa legszebb, ifjú lányát: a mi Budapestünkét.

Érdeklődnek irántunk s ismerni akarnak bennünket. A bevándorolt magyart nem gének, de embernek tekintik. És hogy a daytoni magyarság ennyire vitte, érdem az, nagy érdem.

Valamikor, nem is olyan régen, idekerült egy magyar munkásember. Jó volt a mustra, kellett belőle több is. Megbízta hát, hogy hozzon többet. És hozott. Ma már sok a jövevények száma s bár a legrégebb munkás azóta tekintélyes üzletemberré vált, jó tanácsért, utbaigazításért ő nála állanak meg először.

Ez a legrégebb munkás: Moskovitz Jakab honfitársunk. Munkájának erkölcsi eredményei: az iteni magyarság tekintélye, anyagi eredménye pedig egy kitűnő üzlet és egy párját ritkító, nagy méretű vállalat: a Kossuth-telep. North Daytonban, a villamos mellett és a kocsi-gyár közelében épült a telep. Magyar a nyelve, magyar a levegője, Mariska a Mary s nem lett John Jamesből. Jól kereső emberek lakják. A hatalmas — még Amerikában is feltűnő méretű — központi épületben a gyufától kezdve a szórakozásig megtalál mindent a telep lakója.

Ha a régi telep Moskovitz fáradozásának az eredménye, az új telep az szorgalmának a gyümölcse. Ha a régi telep az ő érdeme, az új az érdem jutalma. És megérdemelte. Vasszorgalommal dolgozik s ha munkadíját megköveteli is, a szívességeket nem váltja garasra. Tesz, fáradsz mint a kocsi-gyár egyik igazgatója, munkához juttat igen sok magyart. És — ami ritkaság — több a jóbarátja, mint az ellensége, mert sokan belátják, hogy a daytoni magyarság sorsát ő építette meg. És hogy a ház jól megvan építve, mutatja a kolonia virágzása.

Gondunk lesz a jövőben is a nagy Amerikában egyetlen ilyenü magyar jellegű Kossuth-koloniára s gondunk lesz arra is, hogy a magyar érdemért a magyar is nyujtson néha-néha egy kis elismerést.

A BÁTÓNYI-BOTRÁNY.

Lovagló honfitársunk sokat beszéltet magáról.

Ismételve adtunk hírt Bátorányi Aurél new yorki honfitársunk családi botránnyairól.

Bátorányi Aurél tudvaleg lovagolni tanított s ebből működésében ismerkedett meg Burke-Roche aszonnyal, Work Ferencz milliomos leányával, aki első férjétől is elvált.

Az előkelő amerikai nő és Bátorányi között szerelmi viszony fejlődött, a melynek — a világ nem kis esodálkozása — házasság lett a következménye.

A világ esodálkozásából magához tért és Bátorányi szinte kéjelgett az amerikai előkelőségek társaságában, amelyre fe-

lesége révén jutott.

De Bátorányi szerencsésébe is beütött azonban a krach. Az öreg Work nem akart ugyanis belenyugodni abba, hogy az ő leánya Bátorányiné legyen, illetve hogy Bátorányiné maradjon. Kitagadás-sal fenyegette leányát és ennek első házasságából származott két gyermekét.

Ez hatott. Mert Bátorányiné azelőtt ötvenezer dollárt szokott kiadni évente ruhára, harmincezer dollárt lovakra és estélyeirel azt mondják, hogy a mesevilágba valók voltak.

Ezt a paradicsomot mégsem akarta otthagyni Bátorányi kedvéért. Inkább otthagya Bátorányit.

S itt kezdődik az, amit mi, mint magyarak, igazán fájjalunk: Bátorányinak gavallér emberhez nem illő viselkedése. Bátorányi fenyegetőzik. Azzal ijesztget, hogy az amerikai gazdagok benső életéről lerántja majd a leplet, s szóval szórja a szavakat, akár egy szegedi kofa.

Az amerikai pénzariztokrácia, a mely előtt a földig meghajolt Bátorányi, aki most, hogy kialkölböltötták, kapálózik, persze neveti a magyar urlovansnak köpködését. Nekünk azonban van mit restelkednünk azon, hogy egy magyar ember minden áron sirlalmas botránnyossá akarja magát avatni.

LELŐTT KACSAK.

A new yorki főkonzul és a budapesti sajtó.

Olvasóink még emlékeznek arra, hogy a szeptember 22-én megtartott hangverseny alkalmából egy-néhány magyarelleas new yorki újság minden áron egy botránny középpontjává akarta tenni Hoenning O'Carroll Ottó bárót, a new yorki magyar főkonzult. Azt híresztelték, hogy a magyarság tüntetett ellene, mivel a Kossuth-nóta eléneklése alatt állítólag nem akart felkelni.

Annak idején megirtuk, megírta minden amerikai magyar lap és megírták még azok az angol lapok is, amelyek „rongyos, fekete-sárga hazájába“ akarják küldeni őt, tisztelettel említsék a nevét.

A budapesti lapok csunyán felültek azoknak, akik éppen azért intrikáltak Hoenning báró ellen, mivel magyar érzelmeinek minden alkalommal kifejezést ad.

A budapesti lapok szenzációja csunya felsüléssel végződött. Szenzáció-öt vadásztak és — kacsát löttek.

TÉRTI PORTO.

Újtás a posta terén.

Most már nem lehet kifogásokat találni a levél nem írás miatt. A legújabb postai szerződés egy pontja a lusta levélírók örökös kifogását: nem volt bélyeg, hiúsítja meg.

Eddig nem lehetett válaszbélyeget küldeni, mert aki megkapta, nem tudta hol beváltani az amerikai bélyegeket. Most már azon is lehet segíteni. Az amerikai posta egy utalványt ad ki hat centért, melynek ellenében a világ minden részében bármely állam postahivatala anyyi bélyeget ad, amennyi egy közönséges Amerikába szóló levél felbélyegzéséhez szükséges.

Ha például az amerikai magyar azt akarja, hogy akinek ír, ne legyen kénytelen Magyarországon 25 fillért fizetni

a levélbélyegért, mellékel a levélhez egy fentemlített s az Egyesült Államok bármely postahivatalában kapható válaszbélyeg-utalványt, amiért aztán a cenzúrázott Magyarországon egy 25 filléres bélyeget kap.

Hasonló válaszbélyeg-utalványokat ad ki a magyar kir. posta is, mely utalvány ellenében az amerikai postahivatalok egy 5 centes bélyeget adnak.

HÁZASSÁG.

26 éves, csinos, erőteljes lakatos, akinek 600 dollár megtakarított pénze, az ó-hazában pedig 200 frt. értékű vagyona van, házasság czéljából megismerkedni óhajt egy csinos, tisztességes magyar nővel. Fényképpel ellátott ajánlatokat „Nógrádi fiu“ jellege alatt Box 87. Duquesne, Pa. kérek.

AZ ÖREG BÉNYÁSZ

nevi szálloda és vendéglő tulajdonosai ajánlják üzletüket honfitársaik szíves támogatására. A szállodában kényelmesen berendezett, szép, egészséges, tiszta szobák jutányos árban — a vendéglőben, mely éjjel-nappal nyitva, olcsón a leppompásabb magyar konyha.

PROK JÓZSEF és DVORSZKY EDE, 512 SECOND AVENUE, PITTSBURG, PA.

THE RONAY CO., 1310 FIFTH AVENUE, PITTSBURG, PA.

ajánlja honfitársai szíves támogatására pompásan berendezett üzletét, amelyben importált áruk a legjobb minőségben, kitűnő olvasmányok, remek kiállítású és minden vallásfelekezetiük számára frt imádásos könyvek, irodaszerek, írószek-közök, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi tajték és seimeczi pipák, száraz, szezedi paprika, lipói taró, tisztújaki bajszpedró, stb., a legjutányosabb árban kaphatók.

KOVÁCS ARTHUR ELEK ur Illinois állambeli EAST ST. LOUIS-ban és környékén képviseli lapunkat minden tekintetben. Ottani honfitársaink ügyes-bajos dolgalkban forduljanak hozzá. Címe: 719 So. 10 street, East St. Louis.

HIZSNYAI JÁNOS ur Connecticut állambeli Danburyben fel van jogosítva előfizetők felvitelére és nyugtázására. Melegen ajánljuk honfitársaink jóindulata.

OLVASÓINKHOZ. Dr. Pólya László ur belpépet lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

TÁRCZA.

EGY SZÁL VIRÁG.

Írta: Rudnyánszky Gyula.

Kis András is kijött; calamint a többi, Akikkel a hajó New York partján

Földjét eldobolták, a háza legett, Nem talált a lelke otthon békességét,

A faluja ugys idekint van félig, A sok elhagyott ház pusztán feketéllik,

Nincsen, aki szántson, nincs, aki

Nem jó, hogy az ember még nyáron is

Mint az elkárhozott, tétlenül létezőn,

S Istennek hálát még vasárnap se

Hát kijött Kis András sajtó bántalával,

Egyebet hazulról nem hozott magával,

Csak egy marék földet, meg egy szál

Ezzel a nagy utnak busan nekikótyogt.

Tengerjáró utja hetekig eltartott,

De nem bánta volna, ha sohasem ér

Hiszen aki otthon már mindent

Idegen népek közt ugyan mi jót

E mesés országnak nincs oly csodairja,

Mely a szülőföldért kárpótolni bírja;

Ami fáj Kis András hontalan szívének,

Arra még balzsamot fől nem földözének.

De kijött. Hát itt él, mint annyi

Akinek nem termett otthon sebére szer;

Azt hitte, hogy itt majd rózsába jár

De csak sóhajt s hallgat, ha a sorát

Dolgozik a gyárban reggeltől napestig,

Mikor albahagyja, mások elöl kezdik;

Éjjel-nappal pöfög a pokoli katlan,

Zakatoló gépek zognak szakadatlan,

Nincsen vége-hossza a tűznek,

Láthatatlan erők ha egyet elűnek,

Tíz tódui helyébe csalogató bérért,

Véres erejtéket adván a kenyérért.

Hej! de más volt otthon a mezei

Kis András a rendjét soha meg nem

Ha nagy volt a terhe s bányadúságot

Hogy könnyebben bírja, egyet

De bezeg most csendes és mogoró

Mint a rab, mielőtt akasztani vinnék!

Gyül a kemény dollár a ládafiába,

Hanem azért áldás nincs rajta, hiába!

András bizony nem a pénzért

S ünneplőben is, mig szünetel a hajtsza,

Az a honi emlék az ő kincse, pajzsza.

Arva magyar legény, fáradt lelke, teste,

Betré egy kocsimába, hazafelé, este.

Tarka fajú népek dáródóznak ottan,

Felkínált italból négy-öt meg se

Pálinkás pohár cseng, söröskanecő

Kis András málázva megül egy

Mig a czudar lörét lassan iszogatja,

Össze-rizsra henczey az ivók csapatja.

Egyszer csak, mint hogyha csengő

Ezer rózsabokor tündértáncra kelne,

Szerelmes napsugár harmatot esőlkölna,

Csillagos tejputon csorranó méz folyna,

Oly édesen ömlik Kis András fülébe

Ez a szó, hogy: magyar — s benyílat

Ódáfígyet, hallgat. S megdöbbenve

Hogy a magyart bántja a népek legalja,

Lármázva, röhögve merszük kerekedni

S a magyart csufolják, szidják,

András szívét mintha vad keselyűk

Sértik, legyalázzák az ő magyar népét!

Egyszerre sötét lesz előtte a világ,

De háromszor annyit éppen úgy

Addig nem pihenne, addig meg se

Mig egy gyalázó szót szórnak

András még egyet üt, egyet fúj,

S mind az utcán hever a szedett-vedett

De ki nem győz szemben, az orozra

Összeszeg odakint a kiveret silány had

S egyszerre két golyó sürit a szobába.

Meginog Kis András; megroppan

Hirtelen, szó nélkül, odakap szívéhez,

Az orvul gyilkolók futra odébb állnak,

Annál szabadabb lesz utja a halálnak.

Megtelik a kocsma sopánkódó néppel.

Jönnek az orvosok pápaszemcs képpel;

Kimossák a sebet, meg is tapogatják

S a véres golyókat kézről-kézre adják.

Különös véletlen, csodálatos eset:

A gyáva jól czélzott, biztos czélt

Kis András szívéhez egyenesen lőtt be

S a golyó megakadt egy máreknyi

Igy a veszély elmúlt. Kis sebet a deli

Magyar legény pár nap alatt kiheveri.

Összecsapott kézzel hát mindenki örül,

S az a gyilkos golyó éppen oda vágott!

A honi marék föld szétporzott a földre

S a magyar virágot a golyó megölte...

Leborul Kis András és sir keserűen:

Hajítóját sem ér megemelt életem!

Marék föld, szál virág volt egyetlen

Most már koldus vagyok, többé

semmin sincsen.

A MŰVÉSZ FELESÉGE.

Egyik előkelő budapesti kaszinó a minap estélyt rendezett Burrián, a nagy tenorista tiszteletére. A vacsoránál természetesen sok pohárköszöntőt mondtak el.

A kaszinó egyik tagját felkérték, hogy köszöntse fel a vendégművész feleségét. A szónok meg is felelt feladatának és nagyon szép beszédet vágott ki, lendületes szavakkal ünnepelvén a művész távollévő nejét.

A vacsora után félrehívta a szónokot az az ur, aki az asztalnál Burrián mellett ült.

— Barátom, — mondotta neki, — Burriánt a te felköszöntőd hatotta meg legjobban. Azt mondja, nem is számított arra az előzékenységre, hogy még a feleségét is felköszöntik, — akitől két évvel ezelőtt elvált.

PITTSBURGI IRODÁNK MEG-BIZOTTJAI.

ERPF ARTHUR Pittsburg, Pa. LENGYEL SANDOR Pittsburg, Pa. BODACS SAMUEL Rankin, Pa. SZÁVKÓ ANDRÁS Homestead, Pa.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

GELLÉR MIHÁLY BUDAPESTEN. Megirtuk annak idején, hogy Gellér Mihály ur, a new yorki St. Regis szálloda igazgatója Budapestre utazott, amelyet ez évben már egyszer meglátogatótt. Hazulról arról értesítettek most bennünket, hogy Gellér ur utazása Magyarországra ez egyszer nem csupán kéjtudást jelent. Értesülésünk szerint az illetékes körök Gellér urral kívánják tárgyalni afelett, hogy az Európát látogató amerikai turisták figyelmét miképp lehetne legjobban Magyarországra fordítani s ezzel Magyarország idegenforgalmát kellően emelni. Igazán örülünk, hogy ez egyszer nem érték be odahaza azzal, hogy régi mintára ismét egy hozzá nem értő, de annál költségesebb embert küldjenek ide, hanem érintkezésbe helyezkedtek oly Amerikában élő férfival, aki működése útján szerzett tapasztalataival és a legjobb amerikai körökkel való állandó érintkezésével fogja az idegenforgalom emelése dolgában eléggé meg nem becsülhető szolgálatára lehet Magyarországnak.

NEWARKON MEGEMLEKEZNEK AZ ARADI VÉRTANUKRÓL. Fényes Lajos newarki román. kath. plébános október 13-án gyűjtötte egybe nemesak a saját híveit, de Newark lelkes magyarjait felekezetre való tekintet nélkül, hogy együttesen megemlékezzenek a magyar nemzet hőseiről. Az ünnepséget a Litvis-Hall nagytermében tartották meg s a rendezőséget, a melynek élén Kormányos József ur állott, nagy elismerés illeté azért a példás rendért, amely a kegyeletos ünnepély folyamán uralkodott. Az ünnepélyt a magyarok nemzeti imádságával kezdték meg, amelyet a közönség állva énekelt. Majd Krószter István főgondnok mondta el a hatásos megnyitó beszédét, amelyben, méltatva a vértanuk emlékeit, békés együttműködésre intette a magyarokat, mert, úgy mondá, akkor „A magyar név ismét szép lesz, Múltó régi hírnevéhez.”

A református énekharmonia gyönyörű énekszámaival Tóth István szavalata követte. Szép érzéssel mondta el Rudnyánszky Gyulának „Október hatodikára” című költeményét. Pataky Ferenc az ő kedves, kellemes mély hangján énekelte el Serly Lajosné zongorakísérete mellett a kurucz-dalokat, utána pedig lapunk szerkesztője egy beszédben emlékezett meg az aradi tizenháromról.

Tincsmúti Mariska, egy fiatal, tót származású leány magyar nemzeti viselkedésével szavaltta el ugyancsak Rudnyánszky Gyulának „Magyar vér” című nagyhatalmú költeményét. Utána Serly Lajos játszotta el saját szerzeményű magyar nótáit, amelyeket a szünni nem akaró tapsokra egyre meg kellett toldania.

Az est főszónoka Fényes Lajos plébános volt, aki nagyszabású beszédben idézte fel a multat és méltatta a magyar nemzet életének legdicsőbb, de egyuttal leggyászosabb korszakát. Majd a tömeges kivándorlást érintve, felkiáltott: Amint a keresztény embernek Jézus Krisztus keresztjénél van a helye, úgy minden magyar embernek a helye ott van ama bitófák körül, amelyeken legjobbjaink lehették ki nemes lelküket.

Perényi László perth amboyi plébános vetített képek bemutatása mellett szavaltta el Rudnyánszky Gyula költeményét, Szellemjárás a burgba s a szavalatba belevegült Serly Lajos esendős, szomorú és elszomorító zongorajátéka. A hatás leírhatatlan volt.

A szép ünnepséget a református énekharmonia kitünően előadott énekszáma rekesztette be.

Az ünnepség után a parochián vacsora volt, amelyen a házigazdán kívül részt vettek Serly Lajos és neje, Perényi László perth amboyi és Neuvirth László brooklyni plébánosok, dr. Steinberger Márton, Pataky Ferenc, Bögyözy Gyula és lapunk szerkesztője. Hogy minő volt a vacsora s hogy folyamán minő volt a hangulat, arról legjobban tanuskodik az, hogy egyes résztvevők talán még most is együtt vannak.

A MAGYAR BEVÁNDORLÁS. Eleget vagyunk már itt s még mindig özönlenek ide hozzánk hazulról minden héten. A mult héten megint ezernyolcvanhatan érkeztek ide hazulról, köztük 182 magyar, 560 tót, 116 sváb, 159 horvát és 69 oláh.

New York államban maradt 15 magyar, 57 tót, 6 sváb 8 horvát és 2 oláh. Pennsylvaniába ment 25 magyar, 65 tót, 6 horvát. Ohio államba utazott 24 magyar, 56 tót, 16 sváb, 4 horvát és 21 oláh. New Jersey államba ment 6 magyar, 58 tót, 14 sváb, 20 horvát és 4

oláh. Connecticutbe utazott 6 magyar, 20 tót, 5 sváb, 6 horvát. West Virginiába ment 3 magyar, 27 tót, 7 horvát és 3 oláh. Missouriba utazott 15 magyar, 35 tót, 22 sváb, 7 horvát. Michiganbe ment 16 magyar, 53 tót, 3 sváb, 29 horvát és 7 oláh. Delawareba utazott 7 magyar, 10 tót és 4 horvát. Illinois államba ment 11 magyar, 66 tót, 4 sváb, 28 horvát és 9 oláh. Indianába utazott 31 magyar, 76 tót, 25 sváb, 11 horvát és 23 oláh. Wisconsinba ment 14 magyar, 37 tót, 21 sváb és 17 horvát. Californiába ment 10, Coloradoba 2 horvát.

A REGÉNY VÉGE. A new yorki kikötőben érte végét az a regény, amelynek első szálat Aradon szőtték. A tizenhárom vértanú városában működött a szép Tóth Ilona mint nevelőnő. Ott ismerkedett meg Czakó Lajossal. Megszerették egymást és egymáséi akartak lenni. Csak hogy könnyebb volt ezt mondani, mint megtenni. Czakó ugyan is már elmondta egyszer a holtomiglant és a feleség még élt és követelte jogait. Ekkor fogamzott meg az Amerikába való kivándorlás gondolata Czakó agyában. Amerika — gondola — a lehetőségek országa, tehát elváltat itt a feleségétől is. És a szép Ilona szivesen elhitt mindent. Utank indultak. A Main hajón érkeztek ide. A bevándorlási bizottság előtt — ártatlanságukban-e, balgaságukban-e? — őszintén bevallottak mindent. S mivel házasság dolgában Amerikában nem ismernek férjaf, a szepelmes pár uszik már visszafelé.

EGY SZÁL VIRÁG. Rudnyánszky Gyula ezen költeményét, melyet a hírneves költő a perth amboyi október hatodik ünnepélyre írt meg és szavalt el, lapunk mai számának tárczarovatában hozzuk. Ez a költemény, amelynek minden sora külön-külön helyet kér magának az ember szívében, tulajdonképpen — vezérellek. S ezért mi még külön is fogunk ezzel a költeménnyel foglalkozni, amelynek közlésével bizonyára nagy örömet szerzünk olvasóinknak.

A HUSZADIK HALOTT. Annak a vérfagyasztó katasztrófának, mely rövid idővel ezelőtt a Butler szomszédságában levő Lindora telepen történt a Pressed Steel Car Co. gyárában s a melyről már régebben adtunk hírt, huszadik halottját tettük a mult szombaton. A legujabban kiszenvedett szegény áldozat neve: Galyasóczy György 20 éves református nőtlen honfitársunk. Immár boldogult honfitársunk, bár aránylag kevesebb égési sebet kapott, mint a többiek, amennyiben csupán arca s fél karja volt összeégetve, mégis nem volt megmenthető az életnek és iszonyu szenvedéseitől végre is a

halál váltotta meg. Összesen 28-an étek össze ama szerencsétlenség alkalmával és már huszan bele is haltak. A hírlapi tudósítások csak 15 halottat említenek meg, de tény az, hogy Galyasóczy honfitársunk a 20-ik áldozat. Nyolcz szerencsétlen áldozat még ott kinlódik a butleri kórházban és — sajnos — azok számára sincs menekvés a haláltól. A kórházi orvosok állítása szerint a 8 közül egy sem menthető meg. Galyasóczy temetése roppanj közönséget hozott össze a halottas házhoz és annak környékére. A munka ezen szerencsétlen áldozata felett megható tanítást és gyászbeszédet Harsányi Sándor homesteadi és vidéki ref. lelkes tartott, ki az elhunyt szépen buszította el otthon levő szeretettől és itt levő rokonaitól. Az elhunyt Ung megye, Bezó községéből való volt és még csak rövid ideje, hogy kijött Amerikába. Sem egyelőre, sem szövetséghez nem tartozott. Legyen pihenése esendes, feltámadása boldog!

HÁRMAS TEMPLOMI ÜNNEP. Gyönyörű hármastemplomi ünnepély színtere lesz okt. 27-én d. e. 1/2 11 óra körül a homesteadi magyar református templom. Ugyanis e napon ünnepli a gyülekezet a templom hároméves felszentelési emléknapját, és ekkor lesz felszentelve az abauj-tornamegyei hívek buzgóságából ajándékozott hatalmas, 100 fontos Rákóczi-harang, és a beregmegei hívek áldozatkészségét hirdető hazai, koronás szöszék. A lélekes ünnepélyhez az egész vidék reformátussága nagyban készülődik és az egyetek közül is többen megígérték részvételüket, noha diszkvionulás valószínűleg nem lesz. A helybeli ref. egyházi egylet tagjai azonban testületileg, jelvényvel és sapkában zászló alatt vesznek részt az ünnepélyen. A homesteadi magyarok haladásának szívből örvendünk.

KRAJNYÁK ÜZLETE. Krajnyák János honfitársunknak Clevelandban az East 79-ik utca 2755 szám alatt levő korszmaüzletét előnyösen ismeri minden clevelandi magyar. Hamisítatlan italok, finom szivarokat, szóval mindenből a legjobbat nyújtja Krajnyák honfitársunk az ő számos és még egyre szaporodó vendégeinek.

EGYHÁZI ÉRTESÍTÉS. Mckeeporti leányegyházunk kebelében a szokásos új-borítási szent vacsoraszítés okt. 27-én, reggel pontosan nyolcz órától kezdődőleg lesz megtartva a szokott helyen, a 6-ik utcai veres-tégla angol templomban. Lelekipisztori szeretettel hivogattja Istennek népét Harsányi Sándor, Homestead és vidéki református lelekipisztor.

POTMESLI ISTVÁN ur képviseli South Bethlehemen és környékén a Bevándorlót. Előfizetések felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Melegen ajánljuk őt ottani honfitársaink figyelmébe.

Kivonat az „AMERIKAI NÉPBARÁT” című időszak kiadvány októberi számából: (Díjtalanul kapható a „Nemzetközi Utazási iroda és Pénzküldő Társaság”-nál, 1496 Second Avenue, NEW YORK CITY.)

TÁVIRATI PÉNZKÜLDÉS 98 CENTÉRT.

Az „Amerikai Néparát” első számában közölt pénzküldésről vonatkozik a közönséges és rendezés 12 napot igénybe vevő pénzküldésre. De igen gyakran előfordul, hogy egy sürgős pénzküldésre van szükség. E tekintetben intéztünk oly kedvezményeket nyújthat, amilyenre még eddig példa nem volt. Ugyanis mindazoknak a honfitársainknak, kik pénzküldésnél már bennünket LEGALÁBB

EGYSZER IGÉNYBE VET-TEK és ugyanakkor közölték velünk azt a címet, amelyet esetleg gyors pénzküldésre igénybe óhajtanak venni (feleség, testvér, szülő vagy jóbarát), azoknak azt a rendkívüli kedvezményt adjuk meg, amire még eddig a banküzlet történetében példa soha nem volt, hogy a pénzküldésben felsorolt árhoz ha még 98 centet befizet, ezen

.. 98 CENTÉRT TÁVIRATILAG ..

KÜLDJÜK EL A PÉNZT MÁGYARORSZÁGRA a bejelentett címre. Ha a pénzt ezen módon küldi haza, úgy az LEGKÉSBŐB KÉT NAP MULVA A CZIMZETT KEZÉBEN VAN. Mi a PÉNZKÜLDÉSNEK ezzel a rendkívül olcsó és gyors voltával egy üdvös és új időszakot nyitjuk meg a forgalomnak és mivel minden egyes honfitársunk-

nak módot akarunk nyújtani ebben a kedvezményben részesülni, ennek folytán

FELHIVUNK MINDENKIT,

hogy velünk azonnal közölje a saját címével együtt ama magyarországi címeket, melyeket szükség esetén erre a gyors pénzküldésre ezért a szinte hihetetlen olcsó árért igénybe kíván venni

MI E CIMEKET DIJTALANUL ELŐJEGYEZZÜK

és ha a gyors pénzküldést óhajítja igénybe venni, úgy mi 98 CENTÉRT elvégezzük azt, aminek a hivatalos sürgönyköltsége \$3—4, sőt

nagyobb összegnekél 6—7 dollár is. Ime tehát egy oly kedvezmény, amire még eddig példa nem volt! New York, 1907. október hó 1.

NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA ÉS PÉNZKÜLDŐ TÁRSASÁG

AMERIKAI DOLGOK.

AZ UJ TÖRVÉNY. Ez év szeptember havának első napján lépett életbe a törvény, melynek értelmében a házasságtörő börtönbüntetéssel sújtandó. Szeptember 19-én Hirsch Henriket a felesége vádjá alapján házasságtörés címén elfogták. A tárgyalást tegnapelőtt tartották meg, mely a vádlott felmentésével végződött. A bíró kijelentette, hogy nincs elég bizonyíték.

BELMONT-ALAGUT KÉSZEN. A Long Island City-t New York városával összekötő és az East River alatt átfutó alagut elkészült. A vállalkozók szerződése értelmében az alagutat 1907 okt. 15-én éjjeli 12 órára kellett elkészíteniük. Ugy is történt. Még 15-én este 11 órakor dolgoztak, de csak éppen azért, hogy elismítsák a durvább munkanyomat. Az alagutnak a közlekedés számára való átadásáról még szó egyelőre nem esett.

ELRABOLT GYERMEK. A Massachusetts államban lakott Clark-házaspár, mikor válföldben volt, egyetlen gyermekéről, a két esztendő kis Carltonról akart gondoskodni. A férj is, a feleség is megőrült, mikor Kraemer orvos azt az ajánlatot tette, hogy a gyermeket örökre fogadja. Azóta a kis fia Kraemeréknél volt, ahol mindene megvolt, amit szeme-szája kívánt. Szerdán az orvos nővére sétálni ment a kis fiuval, amikor hirtelen eltűnt Clarkné, karon kapta a fiut és egy reá váro kocsiába ugrott, mely sebesen haladt lefelé az alsó-városba. Az orvos nővére, aki hiába futott a kocsi után, hazatért és elmondta a történeteket. Kraemer orvos nem hagyta annyiban a dolgot, s jelentést tett a rendőrségnek.

KILYUKADT A LÉGHAJÓ. A Psyche nevű léghajón akart felszállni kedden St. Louisban McCoy léghajós, akihez Chandier Károly kapitány is csatlakozni akart. A léggömbön azonban McCoy két szakadást látott és emiatt a tervezett felszállást bizonytalan időre el kellett halasztani.

MEGOPERÁLTÁK. Mitchell János, a Bányamunkások Szövetségének elnökét az Indiana állambeli La Salleban megoperálták. Mitchellnek begyulladásos volt s ezért kellett magát egy műtérnek alávetnie. Már hat hónappal ezelőtt is átesett egy műtéten s az akkori betegség maradványai csak sulyosbítják mostani állapotát.

BÉLPOKLOSSÁG. San Francisco városában tudvalevőleg néhány nap előtt kitört egy rettenetes betegség, a bélpoklosság, amelyben eddig 68 ember meghalt. Ezek közül eddig 40 meggyógyult.

AZ ELNÖK VADÁSZIK. Roosevelt Tivadar, mint a Louisiana állambeli Stamboulból írják, vadászik az erdősekben medvékre. Kedden délután felvették a kutya egy medvének a nyomát és le is léhette volna akármelyik vadász, csak éppen Roosevelt nem. Hanem hát az „ezredes”, mert vadásztársai így szólítják az elnököt, nem hagyja annyiban a dolgot. Addig nem nyugszik, míg puskavégre nem keritheti a macskót. Washingtonba az elnök csak 21-én tér vissza.

NELSON MORRIS HAGYATÉKA. A Chicagóban nemrég elhunyt Nelson Morris hagyatéki tárgyalása most folyt le. A husznagykereskedő 29 millió dollár vagyont hagyott hátra, amelyből mintegy százezer dollárt végrendeletileg jétékonyra ezébra hagyományozott.

HÁROM ÁLDOZAT. Az Ohio állambeli Lorainban Glorek Zsófia a kis hűgával és öcsésével a Lake Shore vasút sínjén át akart haladni, miközben öt éves öcsésének a lába a sínek közé akadt. Amíg ő és huga a fiu lábának kiszabadításán fáradoztak, robogva jött egy tehervonat, mely mindhármukat elütötte. Glorek Zsófiának mind a két lába eltört, azonkívül életveszélyes sérüléseket szenvedett a fején. Huga és öcsése a vonat kerekai alatt szörnyet haltak.

GYERMEKÉVEL A HALÁLBA. Hellmund Frigyes brooklyni vállalkozó fiatal felesége már hónapok óta beteg és ez a betegség, tudta jól, gyógyíthatatlan volt. Buskomor lett s az orvosa félt, hogy kárt tesz magában. Figyelemztette is erre az asszony hozzátartozóit. De a fiatal asszony mégis tudott alkalmat találni. Egy félreeső helyisébe vonult 18 hónapos fiával, ott kinyitotta a gázcsövet. Fiával együtt holtan találták meg.

CASTRO KELEMETLENKEDIK. Vonnemela számos amerikai állampolgárnak nagyobb összeg pénzrel tartozik amelynek behatárás dolgában az Egyesült Államok venezuelai nagy-

követe megkereste Castro elnököt, aki a külügyminiszter útján oly szemtelen hangn átíratot küldött, hogy a nagykövete a dolgot kénytelen volt kormányának jelenteni. Minden valószínűség szerint a kongresszus elé fog kerülni a dolog.

MEGINT A JAPÁNOK. San Franciscóban egy részeg munkás neki esett egy japáni mosoda kirakat-ablakának és betörte. Két japáni kifutott és a részeg embert becsipelték az üzletbe arra az időre, amíg a rendőrök jönnek. A fehérek ezt a dolgot másként fogták fel és megátámadták a mosodát. A rendőrök vették aztán védelmükbe a japániakat. Két japáni közben sulyosan megsérült. A san franciscói konzul felvette a tényállást, mert ő az egész dolgot fajgyűlöletnek minősíti.

ELPUSZTULT KÖZSÉG. Az Indiana állambeli Fontanet egy romhalmazzá vált az után a robbanás után, amely a Dupont-féle puskaporgyárban történt. A gyárban egy kisebb robbanás történt, amelynek következtében aztán egymás után robbant fel a gyár minden épülete, legutoljára a raktár, amelyben 40.000 hordó puskapor volt. Az iszonyatos robbanás az egész falút romba döntötte, sőt a Fontanet-utól mért földnyire fekvő Coal Bluff község iskolája is, melyben a tanítónőn kívül 90 gyermek volt, összedől, maga alá temetve mindenkit. A robbanásnak közel száz halottja van és mintegy 600 sebesültje, akiket, miután a szomszédos városok kórházaiban nincsen elég hely, magánházaikban ápolnak. A legborzasztóbb azoknak a szerencsétlen bányamunkásoknak a helyzete, akiket a bemolító tárnák maguk alá temettek. Ezeknek megmentésére a kormányzó katonaságot rendelt. Ugyancsak a kormányzó gondoskodott azokról a szerencsétlenekekről, akik hajléktalanokká váltak. Sámratk veretett a katonaság által számkra és élelmiszereket is bőven ellátta őket.

AGYONLÖTTE AZ ANYJÁT. Kansas Cityben Smily György véletlenségből agyonlötötte az anyját. Betörők jártak a házukban és Smily puskát fogott, hogy támadóit elűzze. Az egyik rablóra rá is lött, de ez hirtelen maga elé tolta Smily anyját, akit a lövés halálra is sebezett.

FELMENTETT PAP. Walenta Maxwell fiatal brooklyni pap ellen vádat emeltek erkölcsellenes kihágás címén. A papnak ugyanis bensős viszonya volt egy szép, fiatal brooklyni asszonnyal, aki, mint mindketten állítják, isteni rendelés folytán elválaszthatatlan társa. Az Isten e különös rendelkezésnek hívott és a legszélőbb határig menő követőt először kórházba vitték, vajjon nem elmebeteg-e. A bíróság előtt az orvosok azt állították, hogy mind a ketten elmebetegek. A bíró nem tehetett egyebet, minthogy mind a ketőt elbocsátotta. A tömeg, mely vakon hisz ifju papjának, lelkesen megjelmezte őket.

BAJ AZ ALAGUTBAN. Az alagut brooklyni nyílásánál egy csónak megpattanása nagy ijedelmet idézett elő. Azt hitték a nagy robaj hallatára a munkások, hogy beszakadt az alagut és ész nélkül futottak ki a szabadba. Persze hamar kiderült a tévedés, valamint az is, hogy a dolog még anyagilag sem nagy jelentőségű.

BENCZE JÁNOS ur

PASSAICON, N. J. képviseli a Bevándorlót. Előfizetések felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Melegen ajánljuk őt ottani honfitársaink pártfogásába.

HUNFALVY HUGÓ

Hítes ügyvéd és jogtanácsos,
— közjegyzői hivatal. —
Iroda a főpostátal szemben.
231 BROADWAY New York City.

PÁRTOS PATIKÁJA

IGAZI MAGYAR GYÓGYSZERTÁR
160 Második Avenue, 10-ik utca sarkán,
NEW YORK.
Telefonszám: 4288 Orchard.
Orvosságokat magyarországi módszer szerint készít.
— Telefon útján is megrendelhetők. —
PÁRTOS CREAM
Egy tudományos arczbőrrelítő, táplálja az arczbőrt s megakadályozza a ráncok és vonások képződését.
35 centes, 65 centes és 1 dolláros téglásokban.
Lillomszappan, — ófájás elleni porok, bajszkötők a legnagyobb választékban.
POSTA ÚTJÁN IS MEGRENDELHETŐ.
Sérvőkötők és sebészeti szerek jutányosan kaphatók.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeit szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. A „Bevándorló” újságválalat: Makray Aladár. Szerkesztő: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD. Pittsburg iroda: 1040 Forbes St., Pittsburg, Pa. Irodavezető: dr. Hódinka Tivadár.

ELOFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre \$3.— Egyesült Államok egész évre \$2.50 Magyarország egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Published by the „Immigrant” Publishing Co. Aladár Makray.

Editorial Rooms: 327 East 13th St. New York. Telephone: 4350 ORCHARD. Pittsburg offices: 1040 Forbes St., Pittsburg, Pa. Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES:

For New York City, 1 year \$3.— For the United States 1 year \$2.50 For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

— Hadik, a magyar kir. belügyminiszterium államtitkárja körrendeletet tett közzé. Arra inti a magyarokat, hogy ne vándoroljanak ki Maryland államba.

— Jó. Hát ne vándoroljanak ki honfitársaink Maryland államba. Nincsen ez ellen semmi kifogásunk. Csak az a kérdés, vajjon a miniszteri körrendeletnek van-e gyakorlati értéke. Évek óta egymást kergetik a kivándorlást megkorlátozó körrendeletek. És évek óta a magyar egyre nagyobb társaságban hagyja el hazáját. Neki az ut célja közömbös. Maryland, New Jersey, Pennsylvania, vagy akár — Nicaragua, Mexy, ahol kenyérral biztatják. Kenyérrel, melyet nem tudnak neki adni odahaza.

— A kivándorlás dolgában különben megmozdult odahaza újból a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége. Október tizedikén, az országgyűlés megnyitása napján egy a kivándorlási propaganda elensúlyozását célzó — emlékiratot nyújtott át a képviselőháznak. Ne nevéssen senki!

— A bankéteket és ánkéteket követik ime a jól megszövegezett emlékiratok. Közben pedig szaporodik az amerikai magyarság száma. A múlt héten három ezerrel, ezen a héten ezerrel...

— A nemzetiségek és a horvátok, alig hogy megnyílt az országgyűlés, kijelentették, hogy megint obstruálnak, ami annyit jelent, hogy nemcsak hogy nem akarnak résztvenni az állampépítés munkájában, hanem ellenkezőleg, rombolni akarnak és rombolni fognak. És azok, akik ezt mondják, a magyar képviselőházban ülnek, amelyek egyetlen feladata a magyar állam kiépítése és megszilárdítása.

— És ugyanezek az emberek, akik a képviselőházon belül a céltudatos munkálkodás megakadályozására szövetkeztek, a képviselőházon kívül lázítják a népet, megmérgezik a nép lelket.

— Azt, aki zsemlyét lop, mert éhes, megbüntetik. Azt, aki tervszerűen ellopja a nép józan eszét, aki gyilkos mérget önt a nép lelkébe, az a törvényhozók között foglal helyet és fizetést huz az országtól.

— A minap New Jersey államban egy farmer második házasságának megkötése után hat hónappal megölte magát első felesége után való — bántódásában. — Így tanít meg bennünket az életben minden új dolog a régiek megbecsülésére.

— New Yorkban feloszlott az osztrák és magyar népünnepélyt rendező egyesület. Feloszlott, mert a magyar tagok kiléptek belőle. Lám, az osztrák nem tud megenni a magyar nélkül. És mégis neki áll feljebb.

A mi kedvelt bankárunk
JOS. TOMCSÁNYI
— HOMESTEAD, Pa. —
DUQUESNE, Pa.

A TEJ.

A „Pesti Hírlap” egy cikke.

Budapestnek van két gyönyörű emberbaráti intézménye: az *ingyen-kenyér* és az *ingyen-tej*. Mind a kettőt a szabadkőművesek csinálták, amit annak a bizonyosságul említünk itt fel, hogy nem olyan istentelen, veszedelmes társaság ez a jámbor szövetség, amilyennek a gyűlölködő fanatizmus kikiáltja.

Az egyik a Miatyánknak azt a komoly, szép igéjét valósítja meg: add meg nekünk a mi mindennapi kenyérünket ma! A legveszedelmebbé télviz idején se „múszáj” Budapestet egyetlen szegény embernek se a mindennapi kenyér nélkül szűkölködni.

A másik talán még nagyobb, igazabb jótétemény, mert a jöhetetlen, gyámsoltalan gyermekek ezreirel gondoskodik hűséges edesanya módjára, hogy az élete fenntartásához, testi fejlődéséhez áthatatlanul szükséges tejet nap-nap után, biztos helyen, ingyen megkaphasson szegényke.

Névtelen emberbarátok áldozatos buzgólkodásának megindítóan szép gyümölcse ez a két közjótékonyági alkotás. Valóságos kettős fény sugarában a szennyes, bűzös ködben, mely egy világáros megmérhetetlen nyomorának gyilkoló levegőjét képezi.

Ennek az eremnek aztán van egy másik, utálatos, felháborító oldala: az a lelkiismeretlen, galád kizsákmányolás, melynek Budapest polgársága épp ebben a két legnélkülözhetetlenebb élelmiszerben védtelenül ki van szolgáltatva.

Polgáruszt államban senkinek, ha még oly nyomorult is, nem volna szabad ismernie az éhség barbár iszonyatát.

Már pedig mire, hová vezet az ok-talan, gonosz hajszá, mely éppen az élelmiszerek mesterséges drágításával az anyagiakban legkevésbé tehető, alsóbb társadalmi rétegek existenciája ellen Budapestben, de már-már országszerte megtorlatlanul és gátjavetetlenül folyik?

Szinte-száze bajos megállapítást, vajjon örültek-e, vagy góspótlóvók azok a „tökések”, akik a vagyonserzésnek erre az embertelen módjára vete-mednek; hogy egy pillanatra se gondolják meg, hogy embertársaiknak ez a sanyargatása minden szociális igazgatásnál gyorsabb és biztosabb alák-názója az u. n. fennálló rendnek.

Ez az a pont, ahol az úres gyomor nem mehet passzív ellenállásba, hanem aktív romboláson kell kezdenie.

Itt aztán ma már nem segít a Mene-nius Agrippa elmés példázata, mert senki sem akar klasszikus bölcseséget hallgatni és meghallgatni haskor-gás-kisérlettel.

Egyszóval szántszándékos vakság meg nem látni az életnek azon legkies-nyesebb mozzanatait, amelyekből nagy katasztrófák szoktak a természet tör-vénye s a történelem bizonyossága szerint támadni.

Az ember, a külszínre civilizált fe-nevad, gondolkozóba esik, mikor élet-fenntartásának, kölykei táplálásának legelmeibb eszközei válnak ránev az önkényes árcsínálás révén elérhetle-nekké.

És az éhezó fenevad gondolatai a leg-szörnyűbbek, melyeknek vészterhes mélységeit a legmerészebb költői fan-tázia sem képes megjárni, megmérni.

Legsúlyosabban esik a mérlegbe ter-mészet szerint a felelősség kérdése.

Hát mire való a kormány, a helyha-tóság, ha nem tudja, vagy nem akarja megvédeni a polgárok százait, or-szágszerte millióit az ellene törő gyalá-zatos merényletek egész sorozata ellen?

A spártai barna levesen kezdve a Ti-berisen feusztatott gabonahajókig, ezernyi ezer dokumentum van arra, hogy már évezredekkel ezelőtt a közle-let-vásárlásainak elhárítása, megelőzé-se képezte az antik államkormányzók legfőbb gondját.

Egy modern államot nevétséges le-hetetlenség közjótékonyági alapra be-rendezni. Bizonyára senkinek sincs esze-gában se, hogy ily jellegű és ter-jedelmű közjótéti akciókat várjon és kö-veteljen az államhatalom vagy a muni-cipális kormányzat részéről.

Vizont azonban a legkonzervatívabb társaságos berendezkedés se térhet ki az elől a szociálisztikus irányzatú ki-vánság elől: hogy közérvel, a salus rei-publicae kényszerítő nyomásának lat-bavetésével történjenek, ha kell, kivé-teles intézkedések, melyek gátat vetnek, becsületes verseny alakjában határt szabnak az élelmiszereken üzött privát spekuláció közveszélyes kicsapongá-sainak.

Az ideai rossz termés, a vele kapcsola-tos börzemanőverek oly mértékben gyakorolják nyomasztó hatásukat az egész vonalon, hogy a kereseti képesség hanyatlása s az élelmiszerek szakadatlan drágulása már-már a kétségbeesés felé taszítja a tömegeket.

Itt kell valamit tenni az államnak a fővárosnak is. Hagyjanak fel, az is-tenért, azzal az örök ánkétezzéssel. Akár a miniszterelnök hívja össze, akár a fő-város küldi ki, soha sem volt, soha sem lesz annak egyéb eredménye, mint a ha-gyományos bizottsági elposványosítás.

Hogy egyebet ne említsünk, ez a köz-keletű közigazgatási sablon játszotta át korunkban az összes kontinentális fő-városok helyhatósági kormányzatát a szociálisztikus kezére.

Ez csak egyik jelentkezési formája a közlelgültségnek. Mementó, melyre Budapest vezető köreinek sem szabad szemet hunyniok.

A mélyebben fekvő és fejlődő követ-kezmények előbb-utóbb teljes társadal-mi-szervezeti dekompozícióra vezetnek másutt is, nálunk is.

Ez okon nem szabad és nem okos do-log bürokratikus elszólni az elhatá-rozást, a kezdeményező cselekvést azok-ban a mindennapi problémákban, ame-lyek szinte észrevétlenül nővik ki ma-gunk a rejtélyes mélységben földindu-lásszerű társadalmi megrázkódtatá-sokká.

Az östermelők, a közvetítő kereske-delem üzleti nyeresége respektábilis mozzanat. Senkinek sem jut eszébe annak jogosultságát kétségbevonni.

Ámde, mikor ez az osztályérdek a fo-gasztó közönség, a tulajonyó tömeg szorultságának kihasználásával keres magának fokozott, a viszonyok által kevlőleg nem indokolt érvényesülést, akkor kell találkoznia valamely felsőbb hatalomnak, mely, ha másképp nem megy, az erő jogán igyekszik kiküszö-bölni az érdekösszeütközésből származ-ható egyetemes romlást.

Sajnosan tapasztaljuk, hogy se a ke-nyér, se a tejdrágulás terén se a kor-mány, se a főváros előjárósága részé-ről egyenlő jóakaratu részvétnyilatko-zaton tul semmiféle kézzelfogható cselekvési szándék, vagy éppen erélyes akció nem mutatkozik.

Súlyos felelősséget állapít meg ez a mozdulatlanság mind a kormány, mind a helyhatóság rovására.

A kenyér- és tej-sztrájk ötlete kétség-beesetten groteszk jellemzése a vigasz-talan helyzethez. Kenyér nélkül nincs élet s a legszörnyűbb családapa is kész megfizetni a gyenge gyermekének nél-külözhetetlen, csekély tejet. Hanem aztán ebben a kényszerhelyzetben nincs joga az államhatalomnak kutatni, bü-netőjogilag mérlegelni annak az arany-nak megszerzési módját.

A polgárság tömegét, a dolgozó és éhezó milliókat vétkes bolondság kény-szerhelyzet elé állítani. Ez okon sem-miféle anyagi áldozat, semmiféle, még oly messzi menő hatalmi cselekvés sem drága és kifogásolható, mely annak el-hárítására, ha nem késő, megelőzésére elkerülhetetlenül szükséges.

Ebből a fensőbb szempontból kell bi-rálnia napjainknak ezt a legégetőbb közkérdését a kormánynak is, a fővá-roso hatóságának is.

AZ ELVESZETT LOBOGÓ.

Budapestnek legújabb szenzációja.

Nagy katonai botrányt leplezett le minap egy budapesti lap. A 23. gyalog-ezred zászlóját, mely pár esztendő előtt nyomtalanul eltűnt, a régi Károly-kaszárnyában megtalálta egy házmester, akinek a fia egy hét előtt három koronáért adta el Zsedényi Aladár fővárosi tanitónak. A szóban forgó lap munkatársa meglátogatta Zsedényt József-utca 58. számú lakásán s ott látta a fekete-sárga lobogót, megviselt fekete-színű tokjában, melyen fehér, kopott betűkkel a következő felirat áll:

K. u. k. Infanterie Reg. Mkgf.
Baden-Baden No. 23.

Zsedényi elmondta, hogy néhány nap előtt a városában egy szolga árulta el neki a katonai titkot és meg is mutatta a kétméteres fekete-sárga zászlót, közepén kefély sással s a császári család címerével. Másnap Zsedényi újra visszament a házmesterhez a szerelőmü-helybe, aki három koronát kért a zászlóért és elmondta, hogy pár év előtt, mikor ez a zászló elveszett, nyolcz kato-nát zártak be érte hónapokig tartó su-lyos fogságba.

A NAGYVILÁGBÓL.

TIZ HALOTT. Angolországban, Bristol közelében egy gyorsvonat ki-siklott. Tíz ember a helyszínen meg-halt, számosan pedig súlyos sebeket szenvedtek. A mozdonyra torlódtott kocsi romjai között tűz ütött ki.

TRÓNÖRÖKÖS DOLGOZIK. Vil-mos német császár azt tartja, hogy az uralkodónak mindent kell tudni. Ez a magyarázata annak, hogy legidősebb fiát, a trónörökösét, miután a jogot el-vegezte, beosztatta a belügyminiszte-riumba fogalmazói minőségben. A trónörökös fizetés is huz. A császár azt szeretné, ha fia nemcsak egy félsze-rendeig maradna a miniszteriumban, hanem addig, amíg abban a miniszte-riumban mindent meg nem tanul.

ÁRVIZ SVÁJJCZBAN. Organ, Bern és Asadt svájci tartományokban fel-hőszakadás következtében megdaga-dtak a folyók és kiöntöttek. A kár ki-számíthatatlan nagy. Emberéletben eddig kár nem esett.

A HÓS PAP. Franciaországban Anben közelében egy pap hősiessége mentette meg a Párisba haladó ex-presszvonatot, melyen 200 utas volt. A pap hajnalban egy betegőt tért haza a vasuti töltésen, amikor egy helyen a si-neket annyira megrongálták találta, hogy azon a kisiskl elkerülhetetlen volt. Nem volt mivel jelt adnia a már mögötte robozó vonatnak, hát hirtelen a sínre vetette magát és így kényszerítette megállásra. A vonat meg is áll-ott és akkor tudták meg a vasuton, hogy a pap hősi bátorsága mentette őket meg a haláltól.

ÁLTALÁNOS SZTRÁJK. A milá-nói általános sztrájk, ugy látszik, kiter-jedt egész Olaszországra. Már Turin-ban a közúti vasut alkalmazottai sztrájkba mentek, sőt már néhány sztrájktró kocsivezetőt irgalmatlanul össze is vertek.

MULAI HAFID HATALMA. A Ca-sabianca előtt álló Mulai Hafid szul-tán erege napról-napra nő. A törzsek egyenként kezdenek hozzácsatlakozni. Legutóbb három törzs állott pártjára, melyek eddig Abdul Hasis szultánnak voltak tőrhözletlen hívei. Egyik törzsaek magának 3000 fegyver-forgató férfitagot van.

DOLGOZNAK A FORRADALMÁ-ROK. Szent Pétervárott Naminoff ez-redes és Kertsoff hadnagy egy forradalmár merényletnek estek áldozatul. A hajnalban hazafelé ballagó két tiszt elé hirtelen egy jól öltözött férfi top-pant, aki revolvért rántott és négy lö-véssel mind a kettőjüket leterítette. Az ezredes azonnal meghalt, a hadnagy pedig a kórházba való szállítás közben.

A MIKÁDÓ ELLEN. Tokio egyik legelterjedtebb lapja, az „Iji-Iji”, szen-zációs hírral lepte meg olvasóit. Azt írta, hogy egy hosszabb ideig amerikai lakos japán lérfit fogott el a rendőrség.

VIDDER EMIL

bor, pálinka és magyar ásványvízkeres-kedő meglátogatta most *Buffalóban, Pittsburgban, Clevealandban, Toledo-ban, Lorainben és Chicagóban lakó* honfitársainkat. A jó hírű magyar üz-letembert olvasóink pártfogásába ajánljuk.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ

A VIZEK KIRÁLYA

— Különleges szer gyomorba és köszvény ellen. —

Orvosi szaktekintélyektől a legmelegbben ajánlva, hólyag és vizeleti szervek bántalmainál, vesebajoknál, cukros hűgyár, a torok és fűdőszervek bajainál, epekő és gyomor-megbetegé-déseknél. Egészségesnek kitűnő ízű, igen áditó ásványvíz, bor, cognac, vagy citromsavval vegyítve.

EGYEDÜLI KÉPVISELŐ az EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

VIDDER EMIL

233 EAST 10 STREET. NEW YORK.

ALAPITOTT 1889. EGYESÜLT ERŐVEL.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANK HÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZJEGYZŐI IRODÁJA

1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA. és 207-6th Avenue, HOMESTEAD, PA.

KÜLDÜNK PÉNZT az ő-házába ölecső áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvetelét igazoló postal feladó vényt.

VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pénzeket elhelyezünk bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerzük az eredeti betétkönyveket.

ELADUNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok ere-deti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továb-bíttatnak New Yorkba.

ELFOGADUNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVÁRA IS.

MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA. Két százalék csekk számlára. Négy százalék betétszámlára.

ALAPTÖKE ÉS FÖLÖSLEG \$175,000.00.

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHAZA
319 East Houston st., New York.
Törvényes képviselő a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át - Cunard vonalon.
Pénzüldemények továbbítására az ő-házába a legmegbízhatóbb czég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar kölcsönkönyvtár, tüzbiz-tosítás, csomagok kizozatála és ha-zaszállítása.
Levelezim:
DEUTSCH BROS.,
319 East Houston st., New York.

Hazai Dolgok.

Lefotografált kiegészítő tárgyalás.

BUDAPEST. Budán, a miniszterelnökségi palota körül mostanában ritka nagy az élénkség. A síkló csak úgy ontja magából a magyar meg az osztrák exzellenziás urakat, az újságíróknak pedig egész táborukara tanyázik a miniszterelnöki palotában, ahol a legszeretelműbb sajtófőnök, Ábrányi Kornél, teljes készséggel szolgál a felvilágosításokkal, amennyire persze egy sajtófőnöknek a diszkreczió bástyái közül ki szabad lépnie. Maguk a tárgyalások nem folynak éppen átláthatatlan falak között. Sőt. Az osztrák miniszterek a fényes tanácskozó-teremből kikiváncsoltak a napfényes szabadba és délelőtt is, délután is jó ideig a miniszterelnöki palota gyönyörű terraszán tárgyalnak, közben őszintén gyönyörködve a pompás kilátásban. Persze a kiegészítő tárgyalásait távolról sem láthatják olyan pompásnak. Amíg az osztrák és a magyar miniszterek a terrazon voltak, megjelent egy szemfüles fotográfus és lefotografálta őket. A kiegészítő tárgyalás így tehát már le is van fotografálva. Az államférfiak észrevették a „merényletet” és menten „barátságos” arcot vettek. Így legálább a fotográfus fog barátságos képet mutatni a szomorú tárgyalás. — A miniszterek és szakreferensek különben részben frakkban, részben szalonkabátban jelennek meg a tárgyalásokon. Jófajta gummirádi röpti őket a Várba, de Apponyi például síklón távozott a palotából. Az osztrák miniszterek, bár ugyancsak osztrákok a maguk álláspontjában, a külsőségeiben mégis hajlandóságot mutatnak a magyarosodásra. Sieghardt osztrák sajtófőnök ur például, aki különben igen szellemes uriember, tüntet a magyaros „kiszólásival”. Szerényi államtitkár folyton magyarul titulálja. Így:

— Méltóságú álmotkíták uáh!
Ez a magyarkodás estére átragadt már az osztrák miniszterekre is és este nyolcz felé, amikor a tanácskozás véget ért, Kossuthtól valamennyien magyar szóval beszúztak. Így:

— Jöczkíták.
Ami azt akarta jelenteni, hogy: jó éjszakát, de remélhetőleg nem azt, hogy:

— Jóezkát, kuruczok!

Sikkasztott az apjától.

BUDAPEST. A főkapitányságon megjelent Pruzsinszky János, a Pruzsinszky Testvérek ügynagykereskedő cég főnöke és feljelentést tett a saját fia ellen. Az apa elmondotta, hogy a fia az iroda páncezlétszékerejéből ellopott nyolcezer koronát, aztán megszökött. Mult szombatán délelőtt történt ez. A család együtt ült az ebédnél és ott volt az ifjabbik Pruzsinszky is, aki rendkívül könnyelmű, léha fiatalember és már sok szomorúságot okozott szüleinek. A fiatal ember apja üzletében volt alkalmazva, ahol nem egyszer követett el olyan szabálytalanságokat, amelyek miatt idegen cégnek bizonyára régen kitétek, sőt becukatták volna. Az apa azonban elnéző volt és arra igyekezett, hogy gyengeelméjű fiát jobb útra térítse. Ebéd közben a fia felkelt és kiment a szobából. Távozló nem tünt fel senkinek és öt perc múlva visszajött, de csak azért, hogy felvegye a kabátját és azzal az ürügygel, hogy valami nagyon sürgős dolga van, megint eltávozzon hazulról.

Amikor az öreg Pruzsinszky ebéd után az irodába ment, észrevette, hogy a páncezlétszékerejéből nyolcezer korona hiányzik. Ekkor jutott eszébe, hogy a fia ebéd közben kétszer is kotorászott az özebében. Kivette belőle a pénzszerény kulcsát, kinyitotta vele a Wertheim-szekerényt, amelyből kivette a pénzt, aztán a kulcsot megint visszahelyezte. Pruzsinszky János nem sietett a rendőrségre, mert még mindig bízott benne, hogy a rossz fiuban felébred a jó

érzés és visszatér a szülői-házba és visszahozza a lopott pénzt. De mert nem jelentkezett, megette ellene a feljelentést. Valószínű, hogy a fiatalember bátyja, Pruzsinszky István nevére szóló utlevéllel Amerika felé vette útját, ahova régen készült.

Brémában a könnyelmű fiatal embert elfogták és visszavitték Budapestre.

Felpofozott bíró.

BUDAPEST. Kinos incidens játszódott le minap délután a VIII. kerületi kir. járásbírósnál Benda Béla dr. aljárásbíró szobájában. Egy fekete szalonruhás öreg uriember, belépve a bíró szobájába, Benda dr. bíró után kérdézősködött. A bíró felállt a pár lépést elébe ment az érkezőnek:

— Én vagyok Benda dr., mi tetszik? — kérdezte az öreg urtól, aki erre minden szó nélkül hirtelen arculátotta a mit sem sejtő bírót. A merénylőt a behívott hivatalosok kituszkolták az előszobába s itt egy rendőrnök adták át, aki aztán a járásbírószobájuk vezetőjének feljelentésével együtt beszállította az öreg urat a budapesti kir. ügyészségre.

Hodászy dr. soros ügyész vette át a merénylőt, aki Daemicke Krisztián poroszországi turistának mondta magát. Az inzulthus okát állítólag az képezte, hogy Daemicke két évvel ezelőtt egy polgári pöre volt s ebben a pörben Benda dr. bíró ítélkezett. Ugy látszik, az ítélet nem volt kedvező reá, ezért haragudott a bíróra, akinek levelet írt. A levélben arra kérte Benda dr.-t, hogy fogadja őt hivatalában délelőtt 9 órakor. A bíró a tárgyalások befejezése után ért rá csak meghallgatni Daemicke-t, aki — úgy látszik — csak azért akart összekérülni a bíróval, hogy azt tetteleg inzultálja. Hodászy dr. soros ügyész az előállított merénylő ellen hatóság elleni erőszak büntetvéért vizsgálati indítványt terjesztett a vizsgálóbíró elé s erendelte egyttal az előzetes letartóztatást is. Lázár dr. vizsgálóbíró hallgatta ki a napokban az öreg, 78 éves Daemicke-t. A kihallgatás rendkívül hosszú ideig tartott, mert Daemicke mint egy beszámíthatatlan, agyalágyult ember, mindenféle, a dologhoz nem tartozó bolondságokat beszélt össze-vissza a vizsgálóbíróknak, úgy hogy az csak ügygyel-bajjal tudott jegyzőkönyvet felvenni kihallgatásáról. A kihallgatás után Daemicke Krisztián ellen a vizsgálóbíró erendelte s fentartotta az előzetes letartóztatást. Legközelebb Benda dr. albirót s az incidens egyetlen tanuját, a bíró jegyzőjét hallgatja ki a vizsgálóbíró.

A merénylő kedves.

BUDAPEST. Kérfi János omnibuskocsis régóta el közös háztartásban Takács Antalné, született Gontola Katalin 29 éves napszámosnővel. A kocsis azonban megunt a viszonyt és otthagya az asszonyt. A napszámosnő ezért boszút forralt. Nemrég sósavval akarta leönteni a hűtlen embert, aki azonban észrevette a szándékot és megakadályozta a merényletet. Minap az asszony egész nap várta a kocsisat az Andrássy-úton revolverrel. Az volt a szándéka, hogy lelővi a bakról. A kocsis azonban szabadnapos volt. Este kiment a kocsis Erzsébet királyné-ut 41. számú lakására, amelynek ajtaját nyitva találta. Besurrant a szobába s ott kétszer az alvó kocsisra lött. Az egyik golyó a vállán horzsolta. Erre felugrott a kocsis, az asszonyra rontott. A merénylő nő azonban elfutott és jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták. Az asszony, amikor a börtönbe vitték, a következő kijelentést tette: — Ha kiszabadulok, lelövöm!

Oláhok lecsavazzák a magyart.

ARAD. Minap tartotta Arad vármegyei rendes közgyűlését, amelynek több nevezetes részlete akadt. Az alispáni jelentésnek a kivándorlásról szóló szakaszához Suciu János borosjenői oláh képviselő szót hozta s azt állította, hogy a hatóság mit sem tesz a kivándorlás ellen, nem szaporítja a nép jövedelmét s ezáltal Aradmegyét valóságosan elnépteleníti. Dálnoki-Nagy Lajos alispán azonnal válaszolt Suciu-nak s kijelentette, hogy éppen az ő részéről nem érte a panaszt, mert Suciu az, aki minden héten több oláh utlevéletet sűrget meg az alispáni hivatalnál. Mintán Suciu némi dadogással tudott felelni erre a leleplezésre, a felbőszült oláhok boszút fogadtak s a napirend egy másik pontjánál csakugyan megtorolták az alispán szavait. A vármegyei pótadónak másfélszázalékkal való felemelése forgott szőnyegen s Popovics oláh pápa ismét a vármegyét vádolta, hogy szegényre teszi a népet. — Koldusbotra juttatnak bennünket! — mondta Popovics. — Meg is érdemlítették a koldusbotot, — hangzott a válasz a magyarok részéről. Erre szavazás következett. A pótadó mellett szavazott ötvenöt magyar bizottsági tag, ellene szavazott hetvenhárom oláh, úgy hogy Aradmegye közgyűlésén az oláhok többsége győzött ez alkalommal. A váratlan eredmény Aradon nagy és méltó feltűnést keltett.

Merénylet egy család ellen.

DEBRECZEN. A város határában vakmerő támadás történt. Kovács Zsófia édesatyja társaságában a vasut felé igyekezett. Utközben három ember utjukat állta és nem tudni mi okból, öszszeszerkálta őket. Az apa, aki mégis tudott védekezni valahogy, csak könnyebb sérüléseket kapott. Nem úgy a leány, aki jobb karján, fején és jobb oldalán óriási szurásokat szenvedett. A támadók Kovácsék segélykiáltásaira emelkedtek, az öszszeszerkált család pedig bejött Debreczenbe s itt a kórházban ápolás alá vették magukat. A sebészeti osztályon bekötötték a leány sérüléseit. Az óriási vérvesztés és a késői orvosi segély miatt állapota aggasztó. Attól tartanak, hogy vérmérgezés fog beállni, amelynek feltehetően tragikus következménye lesz. A tettesek felderítésére szigorú vizsgálat folyik.

Elhunyt tanár.

EPERJES. Raffay Ferenc dr., az ev. egyházkerületi jogakadémia igazgatója rövid szenvedés után meghalt. A 37 éves korában elhunyt jogtanár egyik legjelesebb művelője volt jogi szakirodalmunknak. Országszerte közközeleg forog a „Magyar magánjog” című vasikos kézikönyve, amely mű pár év alatt több kiadást ért. A magyar magánjogból képesített egyetemi magántanár is volt. Feltűnést keltett annak idején a „Házassági jog” s a „Házassági perrendtartás” című munkája, valamint számos monografiája. Az eperjesi jogakadémián hetedik éve működött és a kollégiumi igazgatói tisztelet most másodízben viselte. Élénk részt vett Sáros vármegye és Eperjes szabad kir. város közéletében. Előbbinek törvényhatósági bizottságában, utóbbinak képviselőtestületében tevékeny részt vett. Általában minden humánus és közmívelődési intézményt lelkesen szolgált. Több év óta az „Eperjesi Lapok”-at is szerkesztette. Korai halála mélyen megrendítette hatott Sáros vármegye egész társadalmára.

Letartóztatás a tárgyalásnál.

GYÖR. Nagy izgalmat okozott a győri kir. törvényszék tárgyalótermében egy tanu viselkedése, akit nem lehetett igaz vallomásra bírni s ezért öt-napi fogságra ítélték és nyomban le is tartóztatták. A kir. törvényszék büntető tanácsa ugyanis Nagy István városi hivatalosok bünygyében tartott főtárgyalást. Nagy erőszakos nem közzsülés büntetvével van vádolva. Mint koronatanu, Kövecses István, vallomása után megtagadta az eskü letételét. Az elnökölő Szabó Jenő figyelmeztetvén újra a hamis eskü következményeire, újra felhívta az igaz vallomástételre. Kövecses ismételten hamisan vallott és újra megtagadta az eskütételt. A bíróság 100 korona, illetve 5 napi elzárásra ítélte. Ekkor a tanu elkezdett dühöngeni, mire az ügyész indítványára nyomban letartóztatták. A megvadult ember azonban nem akarta követni a

börtönöröket, mire azok megragadták és nagynehezen lecipelték a fogsádba. A kinos incidens nagy konsternációt keltett a törvényszéken.

Evangelikus egyházi ünnepek.

GYÖR. A magyarországi ág. evangélikus egyháznak két országos ünnepe folyt le Győrött. Ugy a Luther-társaság, mint az egyetemes gyámintézetek az idén Győrött tartották évi közgyűléseit. Az ünnepélyre az egész országból összesereglettek az ev. egyház vezetői, számszerint 160-an. A vendégek közt jelen volt Láng Lajos v. b. t. t., az egyetemes gyámintézet új világi elnöke, Gyurácz Ferenc püspök elnök, Radvánszky György koronaőr, kerületi gyámintézeti elnök, Zsilinszky Mihály v. b. t. t. volt államtitkár, Berzsenyi Jenő orsz. képviselő, Solcz Gusztáv püspök, Hász Lajos főrendiházi tag, a dunántúli ev. egyházkerület főfelügyelője és Meskó László dr. igazságügyi államtitkár. A gyámintézet Láng Lajos és Gyurácz Ferenc püspök elnöklésével tartotta ülését, a Luther-társaság ülését Zsilinszky elnök nyitotta meg. A jövő közgyűlés helyének megállapítását az elnökségre bízzák, mert három helyről is, Aradról Kiskőrösről és Besztercebányáról kaptak meghívást. Az ünnepségeket díszesbéd zárta be.

Az adóteher könnyítése.

MISKOLCZ. A város legutóbbi közgyűlése dr. Szentpáli István polgármester elnöklésével tartott ülésében a városi tanács indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a játékkártyát megadóztatja. A közgyűlés egyidejűleg el is fogadta az előterjesztést s már kidolgozott szabályrendeletet, mely szerint minden 32 lapu játékkártya után 20 fillért, 52 lapu után 40 fillért és minden mosható kártya után a fenti illeték kétszeresét fogják kártyaadóként beszédni. Miskolcz város közgyűlésének eme határozata mindenesetre nemcsak érdekes, de főként igen értékes gazdasági jelentőségű is s valóban rászolgál, hogy azt a városok követendő példának tekintsék. Tudvalegy ugyanis, hogy a mindinkább fokozódó köz- és kulturális igények a legtöbb város polgárságát máris tulon-tul terhelik az ugynevezett községi pótdadókkal, mit városi közvagyon és egyéb jövedelmek híján az egyenes állami adó arányában rendszerint a polgárságra és pedig közvetlen teherként kénytelen kivetni a legtöbb község. Ez a községi adó aztán némely — különösen alföldi — városban szinte 100 százalékot is elér. Nagyon helyes és okos is tehát Miskolcz város közgyűlésének intézkedése, amedőn eme nagy közterheket nemcsak a polgárság általános zömén igyekszik behajtani, hanem olyan jogos alapot keres reá, mint a kártya is, melynek megadóztatása révén aztán az adózásnak legalább eme nemét könnyíti meg közvetett uton. A levegő ma különben tele van ugyan az állami adózat reformjának nagy kérdésével, amde ezt helyes módon máris megelőzte ez az élénk kereskedelmi gőcspont, legalább községi teherviselés terén. A közgyűlésen különben szóváltatott az is, hogy a biliárdozást is adóztassák meg hasonló czéllból, ezt azonban a közgyűlés elvetette, mint-hogy a biliárdozást szép és egészséges sportnak minősítette.

Agyonütöttek egymást.

NÁDAS. Aradmegye. A községben két testvér agyonütötte egymást. A testvérek Csizmás Tódor és Györgye nádasí földművesek, akik szüleik halála után nagyobb területű földet örökölték és folytonos torzalkodásban éltek. A földet ugyan közösen munkálták, de az idén sehogy sem tudtak megegyezésre jutni és Györgye elhagyta a házat és kiköltözött a tanyára. Az idősebb — már nős — testvérnek, Tódornak volt a faluban egy Szavéta nevű kedvese, a kihez estéknél eljárt. Györgye, amikor tudta, hogy bátyja nincs a leány közelében, udvarolgatni kezdett a szép Szavétának. Ez szívesen fogadta Györgyét és néhány hónap alatt Szavéta Csizmás Györgye felesége lett. A falu-

ban beszélni kezdtek erről és hirtelen eljutott a Tódor füléhez is. Csizmás Tódor ez nagyon bántotta, mert attól tartott, hogy felesége, aki különben is gyanakodott rá, hogy a Györgye feleségét szereti, megtudja ezt a viszonyát. Lesbe állott egy éjjel a Szavéta háza mögött. Györgye csakugyan eljött s már pitymallott, mikor Györgye eltávozott. Tódor utána sietett és a falu végén elérte a testvérét. Heves szóváltás támadt közöttük, mely mind ingerültebb lett. Tódor szemrehányással illette testvérét, hogy miért szerette el előle a szeretőjét. Erre Györgye magából kikelve, odavágta az idősebb testvére szemé közé:

— Elszerettem én a feleségedet!

Csizmás Tódor megtántorodott a megdöbbenéstől és szóhoz sem tudott jutni. Futni kezdett a falu felé, otthagya Györgyét, aki tovább folytatta útját a tanyára. Tódor hazasietett és megverte a feleségét, azután hatalmas fűtykóst vett a kezébe és kiment a tanyára. Végre megtalálta Györgyét és megkérdezte tőle, igaz-e, amit mondott, már mint hogy elszerette a feleségét. Györgye cínikusan bevallotta ezt, amire Tódor annyira feldőhösödött, hogy két marokra fogta a magával hozott husángot, erős ítélet mért Györgyére. Ez azonban elkapta a fejét és villámgyors mozdulattal kikapva az eke ösztöke-vasát, fejbeütötte bátyját, aki véres fejjel rogyott össze. De volt még ereje; feltápáskodott és útni-venni kezdte testvérét, aki szintén agyba-főbe verte Tódort. Végre mind a ketten összerogytak. Tódor fejéből patakzott a vér és már csak hörgött; ott fekődött mellette Györgye, ez is súlyos sebekből vérezve. A Györgye felesége és a közelben dolgozó földművesek a zajra odasiettek és rémületes látvány tárult a szemük elé: Csizmás Tódor halott volt, Csizmás Györgye pedig haldoklott. Besiettek a községbe, ahol jelentést tettek az eljárárság útján a

J. D. MOSKOWITZ
Dayton, Ohio. Saját házában.
West side útlet: 1444 Dakota street.
North side útlet: a Kossuth-telepen.
A MAGYARSÁG KIPROBÁLT BARÁTJA.
Közjegyző. Az összes hajóvalnak kinevezett ügynök.
Hajójegyeket elad eredeti áron.
Pénzt küld a világ minden részébe gyorsan, pontosan és olcsón.
Küldt és hitelesít amerikai és 6-hazai okmányokat.
DAYTON, OHIO.

UNALMAS, HOSZSU TÉLI ES-TÉLT kellemsen eltöltheti, ha olyan könyvet olvas, melyben nemcsak kellems szórakozást, hanem bármínő bajában hathatós tanácsot és szert talál. A könyvet 2 centért *Tóth & Társa* megküldi. 419 E. 74 st., New York.

KLEIN ARTHUR
MAGYAR BANKHAZA
101 Hcwkins Avenue, Rankin, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt. Legjobb hajókra ad el jegyeket. Pereket, szerződéseket, konzuli hitelesítéseket, katonai-ügyeket biztosan elintézt.

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE
— Alapított 1890-ben. —
Közjegyző iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az 6-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

Herskovits Adolf
— MAGYAR ÓRAS. —
Raktáron tart nagymennyiségű HAZAI ÓRÁKAT, láncokat, karpereceket, gyűrűket, férfi és női mindennemű ékszereket s azokat a legújanyosabban árusítja.
— Kifűnő PIPAK raktáron. —
UNIONTOWN, PA., 83 W. MAIN STREET.

New York, Hazleton, Wilkesbarre
NÉMETH JÁNOS
v. cs. és kir. konzuli ügyvivő
Hajójegyekre, pénzküldésre és közjegyzői ügyekre a legmegbízhatóbb és legpontosabb banküzlet
Levélcím: NÉMETH JÁNOS
457 Washington St., New York, N.Y.

EGYEDÜLI SZÉN ÉS FAKERESKEDŐ TRENTONBAN.
P. A. SPRACKLEN
356-358 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó és pontos kiszolgálás.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

Pénztalványok és hitlevelek a világ minden részére
Örökségeket és követeléseket pontosan behajtanak

15 WILLIAM STREET NEW YORK

esendőségnek; a halottat és a súlyosan megbetegült Györgyét beállították a tanári házába, ahol Györgye néhány óra múlva kiszabadult.

Magyarellenesség tüntetés.

POZSONY. Nagy felháborodást keltett a városban a pozsonyi jogakadémia néhány oláh és tót nemzetiségű hallgatójának nemzetellenes, durva dühöngése. A magukról megelégedett ifjak egy kávéházban, ahol nagyszámú közönség volt jelen — rendezték a botrányt. A mulatságuk azzal kezdődött, hogy elénekeltek az oláh néphimnusz és éltették az oláh képviselőket. A jelenlévő hazafias közönség egy ideig türelmesen hallgatta a román ifjuság okvetetlenkedését, s csak akkor tört ki, mikor a tüntető ifjak közül Chirita Győző kirántott törrel provokálta őket: — Tudjátok meg, hogy vad oláh vagyok, aki hozzám közeledik, halál fia.

A kávéház közönsége erre az inzultusra meg akar felelni, de a nemes ifjak ekkor gyors irammal egy külön szobába menekültek és magukra zárták az ajtókat. Csak reggel mertek eltávozni. Mint hírlik, a jogakadémia igazgatója a vizsgálatot azonnal megindította.

Főiri házasság.

SOPRON. Gróf Széchenyi Manó volt miniszter házasságra lépett Revertera Mária grófnővel, néhai gróf Revertera Frigyes, volt osztrák-magyar vatikáni nagykövét leányával. A házasságkötés a városházán, a polgármester hivatalos helyiségében ment végre és polgári tisztviselőként Töpfler Kálmán polgármester szerepelt. Tanúként Baán Endre főispán és Hajas Antal alispán szerepeltek. A házasságkötésnél a család részéről gróf Revertera Károly, a menyasszony testvére volt jelen. Az egyházi házasságkötés október végén lesz Győrött, hol a grófi párt gróf Széchenyi Miklós püspök esketi meg.

A Szamos titka.

SZATMÁRNÉMETI. 1905. év szeptember havában Szatmárnémetiben a Szamos folyóból 28—30 évesnek látszó női hullát fogtak ki. Személyazonosságát megállapítani nem sikerült, tehát mint ismeretlen, eltemették. Ugyanabban az időben eltűnt Kalauz János gazdálkodó felesége három gyermekével. Kalauz János és a hatóságok hiába kutattak az eltűnt anya és gyermekei után. Kalauz János mostanában meg akart nőszülni. Szatmárnémetiben járt, mert azt hallotta, hogy felesége ott halt meg. Ezen a nyomon a vizsgálat megindult és kiderült, hogy Kalauz Jánosné boldogtalan családi élete miatt három apró kis gyermekét a Szamos partjára vitte, ott elöb megfojtotta őket, azután a Szamosba dobta a kis hullákat, — magát is a vízbe ölte. A vizsgálat kiderítette, hogy 1905. szeptemberében a Szamosból kifogott női hulla Kalauz Jánosné volt s ugyancsak ez idő tájtban Sülemed község határában fogták ki a három apró gyermek hulláját is. Most megindult a nyomozás oly irányban is, hogy Kalauz Jánosné három gyermekével nem gyilkosság áldozatai-e?

Öngyilkos fiatal leány.

TÁLLYA. Özv. Bajtay Mihályné idevaló uriaszony Aranka nevű tizenhétéves leánya revolverrel szívenlőtte magát és nyomban meghalt. Tettét szerelmeből követte el; szerelmes volt

egy fiatal emberbe, aki más leánynak lett vőlegénye. Mikor a leány ezt megtudta, leült még zongorázni és egynehány darab eljátszása után kiment a kertbe és ottan lőtte meg magát. A család iránt általános a részvétel.

Egy iparos jubileuma.

UNGVÁR. A város egyik közbecsülésben álló iparosa: Butkóczy János cipész, e napokban érte el önállóságának 25. évfordulóját. Ez alkalomból az ungvári ipartestület elöljárósága küldöttség útján üdvözölte tagtársát, aki huszonöt éves munkálkodására teljes önértéssel tekinthet vissza, mert ez idő alatt nemcsak megrendelőinek megelégedését érdemelte ki, de széleskörű becsülést is szerzett magának.

Egy urnó halála.

UNGVÁR. Malanics Józsefné, szül. Maltószky Emilia, Malanics József ungvár-székesegyházi első kántor felesége életének hatvanhatodik évében elhunyt. A temetési szertartást dr. Miklós Sándor kanonok, Jackovics Mihály szentszéki tanácsos és Melles Gyula tanítónőképzőintézeti igazgató vezették nagy segédlettel és a székesegyházi énekhar közreműködésével.

KIRABOLT KÖZSÉG.

Csanádapáca lakosságának tragédiája.

Még csak lapunk keddi számában említettük, hogy egyes magyarországi lapok mely kicsinylőleg nyilatkoztak az amerikai magyar bankárokról s ezeknek helyiségeit koresmákkal hasonlították össze. Hát igaz, hogy az amerikai magyar bankárok legtöbbször kevesebb súlyt fektet helyiségeik kifényesítésére, de annál többet ügyfeleikre pontos és lelkiismeretes kiszolgálására. Bezzeg másképp van ez Magyarországon. Ott a szövetkezetek és „népbankok” palotaszzerű épületekben helyezkednek el, persze a nép rovására. Ezeket kellene ütni, nem pedig a becsületes amerikai magyar bankárokat, akik nemcsak üzleti összeköttetésben állnak az itteni magyarokkal, de ezeknek sok esetben egyedüli barátjai.

Most is HAZULRÓL érkezik hír, hogy egy népbank, egy fényesen berendezett népbank révén egy egész község eljutott a tönk szélére és lakossága Amerikába készül kivándorolni.

Ezt írják: Bartha István rábirta Csanádapáca gazdáit, hogy alapítsanak egy bankszövetkezetet s őt tegyék meg vezérigazgatójának. Pár év alatt aztán a szövetkezet egész vagyonát, körülbelül kétszáz ezer koronát, elkisáskasztotta Bartha, aki azóta fogságban ül.

A szövetkezet bukása magával rántotta Csanádapáca májdnem összes lakóit. Az anyagi tönk szélére jutott emberek már hónapok óta futkosnak segélyért, hogy legalább annyit mentessenek meg a földjükből, ami éppen a megélhetésre elég. De erre semmi kilátás nincs, úgy hogy a község egész lakossága ki akar vándorolni Amerikába.

Vannak, akik másokat, kívül álló személyeket okolnak — talán joggal — a község pusztulásáért. Ugyanis amikor a sikkasztás kiderült, a szövetkezet felügyelő-bizottsága a sikkasztás tényét ajánlott levélben adta tudtára a

csanádi püspöki hatóságnak s egyben kérést a plébános ellen a vizsgálat elrendelését. A püspöki hatóság helyett, hogy Bartha plébánost kötelelesszerűen felelősségre vonta volna s őt a szövetkezet vezetésétől eltávolította volna, ellenkezőleg: megengedte neki, hogy új pénzügyintézetet alapítson, sőt felhatalmazta, hogy egy évig minden papi foglalkozás nélkül Apácán lakhassék s vezethesse az újonnan alakult népbankot. Ekkor állott Bartha hatalmának és népszerűségének tetőpontján: kezében egy virágzó pénzügyintézet, mely ontotta a pénzt s körötte egy fanatizált nép, mely rajongó szeretettel, olaadó bizalommal övezte ékesszavú papját.

Később azonban újabb rásütötték Barthára a sikkasztás vádját s ez alól már nem tudott szabadulni. A vizsgálat kiderítette, hogy a lelkiismeretlen pap több, mint kétszáz ezer koronával megkárosította a kis bankot, magával rántva a veszedelemben a község majdnem minden kis egzisztenciáját. Akadt volna ugyan a községnek jótévedője Wenckheim Frigyes gróf személyében, aki három évre hatvan ezer korona kamatmentes kölcsönt bocsátott a megcsalt kisgazdák segítségére. Wenckheim gróf adománya azonban csak pillanatra hátrította el a vesztést a kisgazdák feje fölül. A hiányzó 170—180 ezer korona miatt mégis csak dóra fog kerülni a károsult földművesek összes vagyona.

A megcsalt emberek ekkor nyolcztagnó küldöttséget menesztettek a csanádi püspökhöz s arra kérték, hogy a 8—9 millió koronát kitévő egyházi alapítványokból — melyek a temesvári bankokban vannak elhelyezve — ugyanolyan kamatra helyezzen el a csanád-apáczai népbank ügyeinek lebonyolítását magára vállaló békésesabbi takarékpénztárnál egymillió koronát, melyet a nevezett pénzügyintézet 7 százalékkal forgatna. Az egyházmegye mit se vesztene ezzel, mert az eddigi 4 százalékos kamatot továbbra is megkapná, ellenben a fennmaradó 2 százalék, mely évenként 30 ezer koronát tesz ki, öt-hat év alatt teljesen fedezné a sikkasztó plébános által okozott árárokat.

A küldöttséget Németh József püspök fogadta, aki a beteg Dessewffy püspök helyett intézi az egyházmegye ügyeit. A kérés teljesítését attól tette függővé, hogy a beteg Dessewffy Sándor püspök hozzájárul-e. Németh püspök tanácsára a küldöttség felutazott Budapestre, azonban az agg püspök környezete semmi áron sem volt hajlandó a küldöttséget Dessewffy püspök elé bocsátani. Ekkor fölkeresték Zichy Nándor grófot, kiről tudták, hogy benső baráti viszony fűzi Dessewffy püspökhöz s kérték, eszközölje ki a fogadtatást. De megtörtént, hogy magát Zichy grófot sem bocsátották a püspökhöz, azt hozván fel okul, hogy a püspök már régóta súlyos beteg s teljesen el kell zárni a világtól.

Az apáczai szegény magyarok pedig most kétségbeesetten, remény nélkül készülődnek a nagy utra, az új világba, amely talán kegyesebben fogja fogadni elárult honfitársainkat.

FOGLYOK LÁZADÁSA.

Belgrádban harcot rögtönöztek békében.

Szeptember 30-iki kelettel a következőket jelentik Belgrádból, Szerbia fővárosából: Izgalmas szenzációt hozott Belgrádnak a vasárnap. Véres, nagy tragédia történt, amelynek két halottja is van, s annál megrázóbb az eset, mert a vér-fürdő a börtönzsellák világában zajlott le. Az itteni prefektúrán egy idő óta vizsgálati fogságban őrizték Milán Novakovicot, a „Za Otacina” szerkesztőjét és Maxim Novakovic nyugalmazott esendőfőhadnagyot. Alacsony bünök elkövetése miatt kerültek a törvény kezére.

Délelőtt történt, hogy a rabok szokás szerint sétára mentek az udvarra. Hogy, hogy nem, ezalatt sikerült nekik belopózkodni a börtönfelügyelő szobájába, ahonnan fegyvereket szereztek, még pedig két gyorstüzelő fegyvert és két revolvert. Mindez akkor tűnt ki csak, amikor egyszerre lövések dördülése verte fel a prefektúra folyosóit s az utca esendjét. Óriási riadalom támadt benn és kinn. A két veszedelmes ember egy utcái szobájában zárkózott el, amelynek butorzatával erősen eltorlaszolták magukat. És a lövések egymást érték, az utcán sikoltottak az emberek, az összerövedő nép a legnagyobb életveszedelembel került. A helyzet rettenetes volt, az összefutott személyzet tehetetlenül vergődött a nekivadult foglyokkal szemben, akik lövészerrel bőven el voltak látva, mert kilencvennyolc eles töltésük volt a puskákhoz és harmincz patronjuk revolvereik számára. Nem is lehetett ellenük semmit sem csinálni. Hiába szölgötték fel őket akárhányszor, hogy adják meg magukat, hagyják abba a lövöldözést és szolgáltatassák át a fegyvereiket, amíg a töltésből nem fogytak ki, egyre durrogtak a fegyverek.

Mikor aztán vége lett a készletnek, akkor rémes fordulat következett be. A két ember egyszerre csak maga ellen fordította a revolvert, halántékra lőtték magukat. Az utolsó golyókat maguknak tartották fenn. A golyók jól találtak, a két Novakovic összeesett és nyomban meghalt. A két községi orvos megvizsgálta a holttesteket és megállapította az öngyilkosságot, de a helygymnászter, aki, mielőtt értesült a borzalmáról, megjelent a prefektúrán, még azonfelül öttagu orvosi bizottságot rendelt ki, hogy szintén mondjon véleményét a foglyok halálára nézve.

A prefektúra előtt összesereglett néptömeg később lecsillapodott, a lövések a járókelők közül senkit sem értek, de két esendő megsebesült. A legszörnyebb vizsgálat indult meg arra nézve, mi indította a foglyokat a kétségbeesett vérengzésre. Milán Novakovicról azt állapították meg, hogy az utóbbi időben rendkívül izgatott lelkiállapotban volt, nem viselkedett normálisan. Maxim Novakovic, aki meg akarta gyilkolni a feleségét, s ezért került a börtönbe, már néhányszor lakója volt az örültek házában.

Milán Novakovic és Maxim Novakovic öngyilkosságát barátaik eszközölték felháborítva arra, hogy tüntetést rendezzenek. A tüntetés azonban csufos kudarcot vallott. Csak pénz osztogatásával sikerült mintegy száz suhancot és csavargót összeszedniök, akik között több külföldi is akadt. Ez a kis gyülekezés csapat hangos ordítással végigvonult néhány utcán és különösen a rendőri prefektúra előtt csaptak nagy lármát. A mikor azonban a tüntetők látták, hogy a polgárság igen hidegen fogadja a felvonulást, csendesen szétoszlottak. Rendzavarás nem történt s így hatósági beavatkozásra nem volt szükség.

A TUDATLAN NEVELŐ.

Gyerektörténet, de olyan, amely kortörténeti adat lehet valamikor huszadik századunk megismerésére. X ügyvédék csak nemrég érkeztek haza Siofokból. Első dolguk volt, hogy hatéves kis fiúknak nevelőt szerződtesenek. A nevelő ur csakhamar be is költözött a házába. Pápaszemes, komoly filozof, tanári vizsgára készült s telve van mindenféle tudományokkal. Az első nap a kis fiu berohan az anyjához: — Te, mama, — szól hozzá, — ha akard tudni, hát a tanító ur a világra nem tud semmit. — Csacsika, — szó feleleleg az anyja, — a te tanító doktor ur és nagyon sokat tud. — Semmit sem tud, — makkacskodik a fiu, — épp most beszéltem vele Sio-

fokról és arról, hogy mulattunk ott. De olyan buta, hogy nem tudja, mi az a kriket, mi a krocket, mi a bakkarat és mi a sláger.

A HÁROMKEZŰ EMBER.

Linek Lajosnak, a kitünő rajzolóművésznek Nemzeti Szalonbeli képiállítástán egy furcsa kép látható: a háromkezü ember. Olyan művészi szörny ez, mint Jókai kétszarvú embere.

Ez a kép eredetileg a Kakas Márton számára készült s ott is jelent meg. Maga a művész érdekesen beszélt el, hogyan került három kez a képre. Valami czimképet rajzolt a Kakas Mártonnak: egy férfit, aki az egyik kezében botot tart, a másikban szivart. Mikor a kép készen volt, eszébe jutott, hogy az egyik kezét jobb volna a férfival hátra tétetni. Fogta hát a rajzot és új pózba helyezte az egyik kart.

A kész rajzot aztán elküldte a czinkografusnak. A kép meg is jelent a Kakas Mártonban. Hanem nagy baj volt vele. A megrajzolt férfiak három keze volt. Linek maga is majd elájult meglepetésében, mikor a háromkezü szörnyet meglátta. Hogy történt, mint történt a dolog? — A magyarázat igen egyszerű. Azt a kezét, amelyet az új pózba helyezett kézzel pótolott, elfelejtette kirajzolni.

Ország-világ nevetett a furcsa képen. Most aztán a Linek-kiállítás egyik látogatója, aki a Nemzeti Szalonban nagyon csodálkozott a háromkezü emberen, levelet írt a „Kakas Márton”-nak s megkérdte a szerkesztőt, hogy vajon hogyan is rajzolatott Linek három kezét egy embernek?

Barna Izidor, a „Kakas Márton” szerkesztője a kérdésre a következő lakonikus választ küldte: — Hogyan? Három lábbal!...

KRAJNYÁK JÁNOS. Cleveland, O., 2755 East 79th street alatti legmodernebbül berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogására. Kitanó whiskey, törköly, nemkülömben mindig friss hordó és üveg sör, tizes magyar borok, finom zamatu szivarok, billiard, stb. Állanak a közönség rendelkezésére.

Magnyilt. A legnagyobb magyar gyógyszerár. UNIONTOWN, PA. — 21 BROADWAY. Kapható mindenféle hazai gyógyszer, arckrém, bajuszpedrő, sóboroszesz, Superlin (Zacherlin) fuvóval stb. Ugy ó-ha- szál, mint itteni receptek szakszerűen elkészítetnek. Postai megrendelések pontosan eszközöltenek. Beszélnek: magyarul, angolul, németül, tótul s a többi szláv nyelveken. Pontos cím: R. A. OLESHÁK. UNIONTOWN, PA. — 21 BROADWAY.

UJ GAZDA! UJ REND! — Elsőrendű magyar szakácsné — Mrs. BATHORY PITTSBURGBAN az egyetlen szépen berendezett magyar ÉTTEREM és KÁVÉHÁZ a LITTLE HUNGARY, ahol izletes ételekre, figyelmes kiszolgálásra talál. 911 FIFTH AVENUE. VAJDA és ZNAMENÁK, tulajdonosok.

MOLNÁR KÁROLY. Cleveland, O., 2747 E. 79. st. alatti legmodernebbül berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogására. Pompásanál pompásabb italok, tizes magyar borok, kitanó szivarok, billiard, kuizló, stb. Állanak a közönség rendelkezésére.

EUROPÁI GYÓGYINTÉZET. Bármily régi betegségben is szenved s ha orvosai eddig hiába gyógykezelték, forduljon bizalommal hozzám. A mi európai gyógyintézetünkben mindennemű betegségek gyorsan és sikeresen kezeltenek. ORVOSI TANÁCSOT INGYEN ADUNK. Rendelő-órak hétfőnapon reggel 9 órától est 8 óráig, pénteken délelőtt 10 órától délután 3 óráig. EUROPEAN MEDICAL INSTITUTE. 402 GRAND ST. PITTSBURGH, PA.

MAGYAR FONOGRÁF ÜZLET. 280 BOWERY, NEW YORK CITY. Nagy és dus raktára a legjobb és legújabb éneklő gépeknek. A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVÁLTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL. — Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felfelé. — Magyar dalok darabja 35 cent. — MEGBIZHATÓ MAGYAR ÜZLET. — Magyar levelekre magyarul válaszolnak. ENTREPRISE LIGHT CO., 280 BOWERY, NEW YORK CITY.

THE ORIENTAL BANK. A Keleti Bank. 182-184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand street sarkán, NEW YORK. Tőke és felesleg \$1,850,000. R. W. JONES, Jr. elnök. LUDWIG NISSEN, ERSKINE HEWITT, CARLES J. DAY alelnökök. GEO W. ADAMS, pénztáros. NELSON G. AYRES, első alelnök. R. B. ESTABROOK, helyettes pénztáros. LEOPOLD FRIEDRICH, a külföldi osztály vezetője. CZIVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE. KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK. ÜZLETI SZÁMARA HITELLEVELEKET FOLYÓSITUNK. IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZTOSITUNK. VESZÜNK ÉS ELADUNK MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT.

Egri Csillagok.

REGÉNY ÖT RÉSZBEN.

Irta: Gárdonyi Géza.

(Tízennyolezadik folytatás.)
—Szép, — felelte Gergely. — Te mindig szép vagy. Olyan szép vagy, mint a fehér galamb!

—A királyné varratta ezt a ruhát nekem, — folytatta Vicza beleöltve karját a Gergely karjába. — Jer, ülünk amoda a hársfák alá. Sokat akarok neked mondani, és te is bizonyára nekem. Mindjárt megismertem a hangodat, mikor a vasárson beszéltél, de nem hittem, hogy te vagy. Sokszor gondoltam rád. Az éjjel is feléled álmodtam. A királynénak is mondtam már, hogy itt vagy. Azt mondta, hogy ha a török elmegy, látni akar.

Lehettek a hársfa alá egy márvány-padra, amelynek a karja két üllő orozlán. Onnan le lehetett látni a Dunára, s a Duna tulsó partján Pestre. Kicsi kis piszkos város az a Pest. Magas kőfal keríti körül. A kőfalon belül apró házak. A kőfalon kívül sárga homokos mező. De Gergely nem nézte sem a Dunát, se Pestet, ő csak Viczát nézte. Bámulta a leány arcának liliomhoz hasonló üdőségét, gyönyörű fogait, gömbölyű állát, vidám, ártatlan szeméit.

—No, most beszélj te, — mondotta a leány. — Hogy élsz Törökéknél? Tanulsz-e még sokat? Tudod-e, hogy én most festeni is tanulok? No, mit bámulsz ugy? Még egyet se szóltál!

—Téged bámulok, hogy milyen nagy vagy, és milyen szép vagy!

—Azt a királyné is mondta. Azt mondta, hogy most vagyok fejlődésben. A kezem, lábam most már akkora, hogy nagyobb nem lesz. Mert a kéz és a láb csak tizenhárom éves korig nő a lányoknál. Te is szép vagy, Gergely.

Piroság futott végig az arcán, és el-takarta a szemét a tenyerébe.

—Jaj, milyen bolondokat beszélek! Ne nézz rám. Szégyenlem magamat.

De a fiú is zavart volt. Elvörösödött a füle hegyéig.

Egy perszj hallgattak. A hársfán egy madár esiesgett. Talán azt hallgatták. Dehogy azt hallgatták. Más zenét hallgattak ők. Ebben a korban szólt meg először a zene. Magasztos, mint az orgonaszó; halk, mint a virágok közt jőró szellő susogása.

—Add ide a kezdet, — mondotta a fiú.

A leány készséggel odanyújtotta. A fiú fogta a leány kezét. Azt várta, hogy mit akar Gergely? Gergely csak hallgatott és nézett. Egyszer csak fel-emelte szép lassan a leány kezét és megcsókolta.

Akkor a leány elpirult.

—Szép ez a kert, — mondotta Gergely a leány kezét elbocsátva.

Megint hallgattak. Egy hársfalevél leesett az ágról és eléjük hullott. Arra néztek mind a ketten, aztán a fiú megszólalt:

—Mindennek vége van.

Ezt oly busan mondotta, hogy a leány szinte ijedten nézett reá.

Gergely felkelt.

—Gyerünk Vicza, mert hátha jön az atyám.

Vicza is felkelt.

Ujra karonfogta Gergelyt. Hozzá is simult. Így mentek némán tíz lépést. Akkor azt kérdezte a leány:

—Miért mondtad, hogy mindennek vége van?

—Mert vége van, — felelte Gergely. És még egynehány lépést mentek hallgatva, mikor folytatta:

—Érzem, hogy te nem leszel az én feleségem.

—És felsóhajtott.

—Én meg érzem, hogy az leszek, — felelte vigasztalóan a leány.

A fiú ránézett. A szemébe nézett.

—Igéred nekem?

—Igérem.

—Lelkedre?

—Lelkemre.

—És ha szülőid mást akarnak és ha a királyné mást akar?

—Megmondom nekik, hogy mi már meggyeztünk.

Végigmertek újra a szobákon. Mikor a folyosóra nyíló ajtóhoz értek, Vicza azt mondta:

—Míg itt a török, nem találkozhatunk, csak ha Bálint uralra jősz. Akkor csak állj ide a kályha mellé. Aztán kijövök majd érted.

Gergely fogta a leány kezét. A leány érezte, hogy a Gergely keze remeg.

—Megcsókolhatlak? — kérdezte Gergely.

Eddig mindig megcsókolták egymást kérdés nélkül is. Gergely érezte, hogy ez a leány nem az a leány többé, akit

otthon Keresztiesen testvére gyanánt szeretett. Több.

A leány is érzett valami efélet, mert Gergely kérdésére mosolygó arca elpirosodott.

—Hát csókoldj meg, — mondotta.

S nem az arcát nyújtotta, mint szokta, hanem az ajkát.

XXVIII.

Délután négy órakor fel volt öltöztetve a kis királyfi. Az udvaron aranyozott hintó várta, hogy leszálljon vele az óbudai völgybe, ahol lesátorozott a török tábor.

A királyné azonban még az utolsó percekben sem akarta elbocsátani a gyermekét. A kezét tördelte; a fejéhez kapkodott és sirt.

—Nektek nincs gyermeketek! — mondotta. — Neked nincs, György barát, Podmaniczkyknak sincs, Petrovicznak sincsen. Nem tudjátok mi az: elszakítani a gyermeket az anyai szivétől! Ki tudja, mit akar vele a gonosz pogány! Nem szabad elhagynod engem, Török Bálint! Réad bizom a gyermeket! Te magad is apa vagy; tudod, hogy mi az, mikor az anya a gyermekét a halálhoz bocsátja látogatába. Ugy őrizd őt, mintha a magadé volna!

—És mikor ezt mondta: Nem szabad elhagynod engem, megfedelkezve minden méltóságáról, térdre omlott a szőnyegen Török Bálint előtt, és a kezét könyörgően nyújtotta feléje.

Ez a jelenet mindenkit megrendített. —Az Isten szerelmére, felség, — szölv György barát, felemelve az aszszonyt a földről.

—Felséges királyné, — mondotta mély megindulással Török Bálint, — elkísérem a kisdédet; és esküszöm, hogy ha csak egy hajszála is meggöribül, akkor én a szultánt leszurom!

XXIX.

A szultán Óbuda alatt táborozott. Pompás hármas sátora ott volt felépítve a mai császárfürdő helyén. Csak a neve sátor, valójában palotaszzerű fás kelmealkotmány. Belül termekre és fülkékre van osztva; kívülről ragyog az aranytól.

Délután öt óra tájban megindult a magyar hódoló menet a királyi palota udvaráról. Elöl egy huszárszázad, utána a főurak katonasága, azok után a kincsvívó apródok. (Az áruló Bornemissa Tamás kincseit vitték el a szultánnak ajándékol.) Ismét egy csapat királyi katoná, majd a főurak válogatott daliái. Azután maguk a főurak s köztük a fehér-kánzás György barát. Szép volt most ez a kánzás, ahogy ott fehérlett Török Bálint virágos, kék nyári atlaszmentője mellett. A főurak között a kis királyfi hatlovas, aranyos hintója. A dajka ölében a fehér se-lyembe öltözött kis piros-pozsgás, térdén tánczó királyka.

A lovakat oldalról egy-egy hosszuhaju, selyem sikkás apród vezeti. A hintó mögött a testőrség. Azok mögött a budai ostromban vitézkedett tiszték hosszú sora lovagol.

Gergely egy rézdeser kis lovon Török Bálintot követte. Hogy az ura kedvetlen volt, maga is esendes kedvvel lovagolt utána. Csak akkor derült fel, mikor hátrapillantott és meglátta az öreg Czecezt. Milyen furesán ül az öreg a lovon: az egyik lábát, amelyik fából van, meredten kinyújtva tartja, a másikat meg, amelyik csak térdig van fából, összehuzza. Aztán a jobb kezével tartja s a kardja is jobbfelel van felkötve.

Gergely sohase látta őt se lovon, se fegyverben, hát nevetésre fakadt.

No, furesa is volt az öreg, hogy így ki volt nyalva. A nagy sastallos posztósüveg félre volt ütve a fején, a bajusza meg, — kicsi fehér bajusz, — olyan hegyesre volt viaszkolva, mint a legényeknek; s hogy immáron foga nem volt elől, meg a szeméi is mélyen ültek az öreg-süvetől, a vén Czecezt inkább valami dísz madárijesztőnek lehetett nevezni, mint diszmagyarnak.

Gergely hát megnévelte, de mindjárt le is szölvta érte magát, s verekles-képpen megvárta, hogy köszöntse.

—Jónapot, apám! — mondotta vigan, — hogyan nem láttam előbb?

—Csak itt esatlakoztam a menethez, — felelte az öreg bámulva. — Hát te micsoda angyalbőrben vagy?

Gergely gyönyörű, égszínkék atlasz-ból való apróruháját, és drága gyöngyházás kardját értette ezzel a szóval.

—Az uram apródá tett, — felelte Gergely. — Mindenüvé járok, ahova ő jár. A királyi palotában is forgok. Most meg a szultán sátorába megyek vele.

Dicselkedett. Mutatni akarta, hogy ő nem olyan semmi ember, mint amilyennek őt eddig nézték. Abban a körben forog ő, ahol Éva kisasszony.

A Szentgyörgy-tér ember-emberhátton telve volt. Az utcákon ki voltak nyitva az ablakok. A tetőkön és fákön gyerekek ültek és csimpeszkedtek. De mindenki csak a királykát nézte. Milyen csepp és máris választott király! —Szakasztott olyan a fejétartása, mint az apjáé volt, — mondotta egy asszony.

A kapuban ott piroslott egy tömegben Török Bálintnak háromszáz főnyi tiszta szép serege. Csupa szomogyi fiú, s van közte egy, akinek a feje mindig kiáll a csapatból.

Hogy szokhoz értek, Török Bálint megfordította a lovát. A kardja az égne-k villant; állót intett a menetnek.

—Vitézeim! Figyem! — szölv mely-rezgetés hangon a katonái előtt. — Emlékeztetlek rá, hogy alig egy hónapja itt ennél a kapunál fogadtak meg a szavamra minden főr és minden katoná, hogy Buda várát sem a németnek, sem a töröknek oda nem adjuk?

—Emlékszünk, — felelt halk morajban a csapat.

Bálint ur folytatta:

—A németet elvertük. Most a török táborba megyünk a szultán elé. Isten a tanum és legyetek ti is tanuk rá, hogy én a tanácsban ezt a kimenetelt elleneztem.

Ezt dörgő hangon mondta. Aztán hangja zengéselenné vált, mikor eképen folytatta:

—Én édes fiaim, érzem, hogy nem látok többé benneteket. Isten a tanum, hogy csak a haza iránt való tekinteteknek engedelmeskedem. Az ég áldjon meg, édes fiaim!

Nem tudott többet mondani: a hangja elesuklott. Ahogy a kezét kinyújtotta, a katonák egyenkint szoritották meg. Ez a jelenet fojtó volt. A szemek megteltek könnyekkel. Török Bálint lehajolt, és egy katonáját arcon csókolvá mondotta:

—Ez az én bucsucókóm mindnyájatoké!

Azzal megsarkantyuzta a lovát, és kilovagolt a várkapun.

—Ugyan-ugyan, Bálint öcsém, — mondotta az agg Verbóczy, — mire való az ilyen ellágyulás?

Török Bálint megrántotta a lova kantárját, és boszusan felelte:

—Ne gondolja ezt ellágyulásnak, bátyám. Megmutattam én elégszer, hogy nem vagyok ölbömböl.

—Hát aki nem fázik, ne reszkessen.

—No-no, bátyám, majd meglássuk, ki érzi meg jobban az időjárást.

—Ha nem mondta volna is a császár, — szölv közbe György barát, — el kellett volna hozzá éppen így mennünk. Nem szabad ellenségnek néznünk, aki császár létére maga elhozza nekünk a hatalmát.

—György fráter, — szölv Török Bálint komor pillantással, — te okos ember vagy, de Isten te se vagy. Ha az ember kívül a ruháján hordaná a szívet, a császár akkor is betakarná azt mielőttünk.

A barát nyugodtan felelte:

—Ha itt volna még a német a nyakunkon, te is másképpen beszélnél.

A kaputól a táborig a janicsárság állott sorfalat. Oly viharosan csokjaszták a magyar főurakat, meg a kis királyt, hogy nem lehetett miattuk tovább beszélgetni.

A katonák és sátorok tarkaságában haladtak tovább és egy pár perc múlva a bégek és pasák pompázó csoportját látták, amint eléjük jönnek a királyfi fogadására.

Ha valaki a magasból nézte volna ezt a két menetet, bizonyára olyannak látja vala, mintha egy nagy virágos mezőn két sor mindenféle színű tulipán halad egymással szembe. Mikor összeérnek, megállanak és bókolnak, aztán összevegyülve haladnak tovább a Duna partján észak felé, ahol egy palotaszzerű hármas sátor zöldellik ki a többi közül.

XXX.

A szultán a sátora előtt állt. Az arca ki volt pirosítva, mint rendszeren. Mosolygva bólintott, mikor György barát kiemelte a kocsiából a kékszemű kövér kis gyermeket.

Bementek a sátorba. Az ura mögött Gergely is belépett. Kellemes hűvös-ség és rózsaszállt csapta meg. Az ajtónál a többit visszatartotta.

A szultán sarkig erő eseresznye-színű selyemkafftánba volt öltözve. A kafftánt a derekán fehér zsinór tartotta össze, de a kafftán olyan lenge ptyolat-selyemből volt, hogy a karja idomait látni lehetett. És ezektől a sovány ka-

vele laskor bemutatkozott.

—Fürjes bátyám, — szölv egyszer az ifjunak. — Én csak most kerültem Budára, hát nem ismerek ugyszólván senkit.

—Mire van szükséged, öcsém? Szívesen adok, ha tudok.

Azt hitte, pénz kell a fiunk.

—Egy kis dolgom akad éjjelkor a Szentgyörgy-téren.

—Miféle? — kérdezte amaz elmosolyodva.

Mert most meg azt hitte, hogy a fiunknak szerelmi találkozója lesz.

Megrázta nagy vörösés szöke haját, és szinte kiáltva mondta:

—No lám!

—A dolog nem éppen nevetséges, — felelte Gergely, — de nem is valami komoly.

—Szóval: szírv.

—Nem a: kard.

—Csak nem verekszel tán?

—De bizony.

—Kivel?

Gergely az előtte lovagló zöld selyem-atlaszba öltözött Mekeseyre mutatott.

Erre Fürjes nagyot nézett és elkomorlyodott.

—Mekeseyvel?

—Vele.

—Hallod, ez fenegyerek ám!

—Én se vagyok libapásztor!

—Ez már németet is vágott!

—Hát én majd őt vágom!

—Tudsz vivni?

—Hétéves koromban kezdtem.

—Az már más.

Azzal kinyújtotta a kezét, és megta-pogatta Gergely karján az izmokat.

—Nem vastag, — mondotta, — jobb, ha megkéreled.

—Én? Már hogy kérelném meg!

—Megver, — mondotta Fürjes aggodalmasan.

—Hogy lehet ilvet előre tudni! — felelt hetykén Gergely.

A mellét kifeszítve pillantott az előtte lovagló Mekeseyre, aztán azt mond-

—Fürjes bátyám, — szölv egyszer az ifjunak. — Én csak most kerültem Bu-dára, hát nem ismerek ugyszólván senkit.

—Mire van szükséged, öcsém? Szívesen adok, ha tudok.

Azt hitte, pénz kell a fiunk.

—Egy kis dolgom akad éjjelkor a Szentgyörgy-téren.

—Miféle? — kérdezte amaz elmosolyodva.

Mert most meg azt hitte, hogy a fiunknak szerelmi találkozója lesz.

Megrázta nagy vörösés szöke haját, és szinte kiáltva mondta:

—No lám!

—A dolog nem éppen nevetséges, — felelte Gergely, — de nem is valami komoly.

—Szóval: szírv.

—Nem a: kard.

—Csak nem verekszel tán?

—De bizony.

—Kivel?

Gergely az előtte lovagló zöld selyem-atlaszba öltözött Mekeseyre mutatott.

Erre Fürjes nagyot nézett és elkomorlyodott.

—Mekeseyvel?

—Vele.

—Hallod, ez fenegyerek ám!

—Én se vagyok libapásztor!

—Ez már németet is vágott!

—Hát én majd őt vágom!

—Tudsz vivni?

—Hétéves koromban kezdtem.

—Az már más.

Azzal kinyújtotta a kezét, és megta-pogatta Gergely karján az izmokat.

—Nem vastag, — mondotta, — jobb, ha megkéreled.

—Én? Már hogy kérelném meg!

—Megver, — mondotta Fürjes aggodalmasan.

—Hogy lehet ilvet előre tudni! — felelt hetykén Gergely.

A mellét kifeszítve pillantott az előtte lovagló Mekeseyre, aztán azt mond-

VIOLET ARCCREAM
Májfolt, szeplő ellen legjobb a világon. Üde arcbőrt ad. Ára 50 cent.
GLADIATOR
Legjobb haj- és bajusznövesztő szer. Ára egy dollár. A pénz előleges beküldése mellett bár-hová megküldi a feltaláló:
Dr. J. BACKY, 100 Public Square, Cleveland, O.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON NAAR MANFRED
békébróhoz,
15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J., aki tanácsokkal, segítséggel látja el. MAGYAR, NÉMET, TÖT, LENGYEL stb. TOLMACS MINDIG KEZNEL.

A NAP
A magyar utazás iránt érdeklődők, Magyarország legújabb és legteljesebb naplaja. Felelős szerkesztője: Braun Sándor. Politikai kommunikáció: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kolmar Antal.
A NAP a 48-as eszmeny legújabb katonája a 67-es politika legkedveltebb újságja.
A NAP nemcsak a legkisebb lap, de a LEGOLCSÓBBS IS.
Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.—
Félrevesztés: \$2.50
Negyedéves: \$1.25
Mutatványszámokat készséggel küld:
A NAP kiadóhivatala:
Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-ut. 9. sz.

RIZSAK JÁNOS
passaicó pénzküldő budapesti irodája IV., Süto-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSAK MIHÁLY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ
MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.
PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.
Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultáslig hitelesítetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontosan járók el. Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el.
Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.
FIÓKÜZLETEK:
ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

ta Fürjesnek:

— Hát lesz tanum, ugy-e, bátyám?
Fürjes a vállát vonogatva felelte:
— Hiszen, ha csak tanu kell, hát szivesen, de ha valami baj lesz...
— Mi lenne?
— Már akármilyen, de én aztán helyetted, miattad nem vereksem.
A menében mozgolódás és zugás támadt.

Értelmetlen kiáltások, paripák hánykolódása. A nyakak mintha megmerevedtek volna: mindenki a várra nézett. Akkor nézett fel Gergely is.
Hát lám, ott leng a budai kapu három nagy, lófarkas zászló. A templomokon, tornyokon is. A kapunál pedig alabárdos török őrség turbánozik a magyar helyén.

— Elvesztett Buda! — üvöltö egy kísérteti hang.

S töle mint az átszálló szétlét az erdő, megborzone az egész tömeg.

A fazezi Cecey kiáltott.
Senkise felel. Az arcok sápadtak. És a némaságot még inkább átdermesztte egy művész éneke, aki a Boldogaszony temploma tornyáról üvölti megszuszalló hangon:
— La illaha il Allah!

XXXII.

Gergely a sereg egyrészelé vágatást rohant vissza a táborba.

Fel kell venni az urakat! Égbekiáltó gázság történt!

A sátoronl azonban a vörössapkás bosztandisik utjukat állták.

— Be kell mennünk! — kiáltotta szinte lángot okádva Mekesey, — vagy küldjétek ki az urakat!

A bosztandisik nem feleltek, csak tartották a mellüknek szegezve a dardájukat.

Gergely törökül kiáltott rájuk:
— Török Bálint urat küldjék ki egy szóra!

— Nem lehet! — felelték a bosztandisik.

A magyarok tanácsalanul állottak. Gergely egyet került a lovával. Fölment a dombra a szpárik közé, hogy talán onnan lekanyarodva hozzájuthat a lakomázó magyar urakhoz.

Egy sátor előtt magyar hang kiáltott rája:
— Te vagy, Gergely?

Gergely megismerte Martonfalvayt. Ott ült egy szpáhi-sátor előtt, és két törökkel sárgadinnyezett ottan.

— Én vagyok, — felelte Gergely.
— Mit keresel erre?
— Az uramhoz akarok jutni.
— Nem férhetsz ahhoz mostan! Gyere, tarts velünk!

Ezt mondván, lekanyarított egy szép falatot, és a bieszkája hegyére tűzve Gergelynek nyújtotta.

Gergely a fejét rázta.
— Nem kell.
— No, csak gyere, — szolt Martonfalvay, — ez a két török jóbarátom nekem; aztán majd ha meggyújtják a fálykákat, leme gyünk mi is, és hozzácsatlakozunk az urunkhoz.

— Dsere madsar testver! — szolt jókedvűen az egyik szpáhi, egy testes-vállas barna ember.

— És husos kezével hívólag intett Gergelynek.

— Nem lehet, — felelte mogorván a fiu.

És tovább ment.

Lekerült a sátorutezán a pattantyusok, vadászok és jancsárok közé, míg végre ismét a szultán sátorához jutott.

A bosztandisik ott is kört álltak; onanfelől se juthatott Török Bálinthoz.

A magyar ifjak még mindig ott vártak és kiabáltak, ahol előbb. A lakoma-sátorból kihangzott a török zene; pengett az az érezhuru kánu, dörgött a sok koboz, és sívalkodtak a sipok.

— Gazemberek! — kiáltotta Mekesey a fogát esikorgatva.

Fürjes csaknem sirt dühében:
— Ha az én uram a várbán marad, nem esik ez rajtunk.

A barát apródja volt ő. Mindenhatónak tartotta a barátot.

S hogy a zene elhallgatott, mindnyájan kiáltottak:
— Urak odabent! Gyertek ki uraink! A török megszállta a várat.

Azonban senkise jött elő. Az ég felhős volt. Egyszer csak megindult az eső, és esett körülbelül félórát. Akkor előlött. Az égen úgy siettek a fekete felhők kelet felé, mint a menekülő hadak. De a hős, tiszta levegő jól esett a forró, poros nap után.

Végre az urak éjjel felé előjöttek. Csoportosan tolongtak ki a sátor kapun. A táborban hosszú fálykás sor kanyarodott fel Buda kapujáig, s a levegőt keleti fálykák füstje illatosította meg.

Már akkor Martonfalvay is ott volt, s a bosztandisik összebocsátották a külső urakat a belsőkkel.

Martonfalvay a lován ülve kiáltotta elő a lovászokat, s az urak egyenkint ültek fel a lovakra.

A fálykák fényénél lehetett látni, mint válnak a piros arcok haloványnyá a rettenetes hír hallatára.

A barát úgy kiválott a felhőséggel közülök, mint valami kísértet.

— Ne sirj! — mondotta a mellette lovagló Fürjesnek. — Nem illik a köny férfi szemébe!

Egyenkint, páronkint, hármankint robogtak el a fálykások utcáján az urak fel Budavárának.

Gergely még mindig nem látta Bálint urat.

Martonfalvay ott állt mellette és szintén aggodalmas arccal nézett a sátor kapujára, amelyből vöröses fény szarnyalit ki az éjszakába.

Az utolsó ur, ki előjött, Podmaniczky volt. Tántorogva jött ki két török tiszt karján. Ugy kellett felemelni a lovára.

Azután még egynehány tarka-barka szerezsen jött elő: a szolgák.

Azután senki.

A sátor kárpitja lehullt, és eltakarta a sátor viláosságát is.

— Hát ti ketten mit vártok? — kérdezte egy struceztollas, nagyhasu török.

— Az urunkat, Török Bálintot.
— Hát nem ment még el?
— Nem.
— Akkor ő az, akivel a kágyemes padisah beszél.
— Megvárjuk, — szolt Martonfalvay.

A török vállat vont és elment.
(Folytatás következik.)

KÉSŐ TITOK.

Irta: Jean Reibrach.

— Jó estét, atyám!
Chaple ur a karosszékéből leánya felé nyújtotta kezét. Mielőtt átölelte, hosszan rajta pihentette tekintetét, mely a leány szépségét látszott megbámulni s ugyanakkor a fájdalom vonása vegyült mosolyába.

— Igen! — szolt. — Ma még jó estét! De ki tudja, holnap...

A fiatal leány kedves haraggal tiltakozott:
— Holnap?... Hisz még három hétnél tovább leszünk együtt!

Chaple tréfásan utánozta leánya hanghordozását:
Azután hozzátette:
— Ez neked oly hosszú idő lesz, mint ha három század volna. Nekem a holnap! Istenem! Hát nem tegnapi volt, hogy még egészen kicsiny voltál? Ah, még most is előttem vagy rövid kis szoknyácskádban... Pedig azután hirtelen megnőttél, nagy leány lettél... És most menyasszony vagy és férjhez megy!

Öntudatlanul ismételte a szavakat:
— Férjhez megy! Dewin asszony lesz belőled! Henry Dewinné! Pauline!

Pauline elérzékenyülve atyja vállához simult.

Chaple ur folytatta:
— Végre is az élet folyása! A vén papák magukra maradnak. Boldog vagyok, mert boldognak tudlak! Csak egyet fájlok, azt, hogy édesanyád...

— Ah, igen, szegény mama! — kiáltott fel elsomorodva Pauline.

Csend támadt. Mindketten visszaemlékeztek arra a rettenetes automobil-szerencsétlenségre, mely tíz hónappal azelőtt Chaple asszonyt menten megölte. S a sors titokzatosága kísértetképp ráült mindkettejük elméjére, mert e baleset juttatott szerepet életükben Henry Dewinné. A fiatal embert ott látták meg legelőször a baleset színhelyén. Ő emelte fel a szerencsétlenül jártat s ő fardozott körülötte — sajnos, eredménytelen — élesztési kísérletekkel. A fiatal ember megnyerte mindkettejük rokonszenvét s közte és Pauline közt csakhamar szerelem fejlődött ki.

— Esküvőd és annak előzményei — szolt Chaple ur — olyannyira eszembe juttatják a boldogultat, hogy azt hiszem, melletttünk van s hozzá is beszéllek. S szükségét érzem annak, hogy átéljem újra kissé a mulat. Majd ha visszavonulsz szobádba, vidd magaddal ezeket. Téged illetnek. Lásd, e fiókban emlékek vannak tőle. Nem nagy dolgok, de olyanok, melyeket kezével érintett s melyek ezért kedvesek előttünk... Nézzük csak! Jöjj, ülj le mellém!

Azután kihuzta a fiókot.
— Nézd, szalagok, száraz virágok.

Azután ékszerék. Te majd viselni fogod. Itt meg levelek vannak, amiket ő kapott. Ezeket elégetjük. Ah, lásd, ezek Suzanne levelei, a barátinójé. Én nem olvastam el soha, mert tisztelen a levéltitkot. Óvatos egy hölgy volt ez a Suzanne. Kívül ráírva a címe, ha el találna veszni a levél. Nézd csak: Déce asszony... utca... házszám.

Egy levél kisiklott kezei közül s a padlóra hullott. Az öreg ember utána hajolt. A levélborítékból és közben kissé kicsuszott a levél, Csaple ur tekintete a szavakra esett:

— Imádozt... örült szerelem... észvesztő csókok...

Chaple ur figyelmesebben olvasta. Semmi kétség, a szavak fértitől származtak... Feleségének kedvese volt!

Elhalványodott és felemelkedett. Aggában keringeni kezdtek a gondolatok. De ki lehetett ez a férfi? Ki?

— Atyám! — nyugtalanodott Pauline. — Mi bajod?

— Semmi. Egy kis vértolulás. Nem kellett volna lehajolnom.

De nyugtalanul révedező tekintete árulta belső viharát.

— Ezek a levelek nem a mieink, atyám! — szolt Pauline. — Igazad volt, égensük el!

— Igen, majd elégetjük!
— De most azonnal! — könyörgött a leány.

Csaple ur habozott. Egy pillanatra megelégedett benne a meggyőződés, hogy valamennyiük javára lesz, ha nem fűrkészi tovább a titkot. Igen! Elégetni, elfeledni, eltemetni mindent!

Habozása bátoroságot öntött a leányba. Lehajolt a szöngyeren levő levélért. Mikor felemelte, a lámpa fénye keresztülesett a borítékon. Tisztán látható az írás.

Most a leány halványodott el.
— Mi az? Mi bajod van — kérdezte Chaple ur.

— Semmi! — felelt hirtelen a leány, azután kezével végigsírtott homlokán. Majd összeszedve magát, szilárd hangon kérdezte atyjától:

— Atyám, a te zavarodat ezek a levelek okozták az imént?

— És a tiédet az írás?

Néhány pillanatra hangtalan csend támadt. Most már mindketten tudták, hogy Chaple asszonynak kedvese volt s ez a kedvese — Pauline vőlegénye.

Csaple ur végre felemelkedett s a nyaláb levelet beledobta a kandalló tűzébe. A papirlapok lángot fogtak, vonaglottak a tűzben, azután lassan ki-aludtak.

— Atyám! — szolt Pauline, miközben átölelte az öreg embert. — Nem három hétig maradok nálad, hanem mindenkorra.

Azután mindketten sirni kezdtek.

DAYTONBAN

Ohio államban és környékén RADÓ LAJOS ur képviseli a „Bevándorló”-t. Előfizetési díjakat felvehet és nevünkben nyugtázhat. Melegen ajánljuk Radó urat honfitársaink pártfogásába.

TRENTON LEGJOBB FOGORVOSA

Dr. J. S. MILLER

184 SOUTH BROAD STREET.

Olcsó, jó, pontos és fájdalom nélkül — dolgozik. —

I. BOSS

111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J.

Minocetle szivarok és dohányok — importálja.

KÜLÖNÖSEN JO A KOSSUTH ÉS GROF BATTYÁNYI DOHÁNY.

Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!

Dr. BOTTLIK LAJOS

BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR

volt csász. és kir. katonarvos, a magyar kir. posta-, távírda és telefon, a m. kir. államvasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa

Jelenleg chicao kórházi igazgató-főorvos, konzultációs orvos, a legkülönfélébb és leg súlyosabb betegségeket a leg tudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettséggel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jófátással. — Levelekre válaszol!

Dr. LOUIS BOTTLIK

420 SO. HALSTEAD STREET. Telephone Monroe 1116. CHICAGO, ILL.

MONOPOL KÁVÉHÁZ

RUDNER és ROTH, tulajdonosok

NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilenczedik utca sarkán

— Kitűnő ételek és italok —

A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE

— Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

YORKVILLE BOULEVARD

előkelő magyar kávéház a felső városban

1393 MASODIK AVENUE

Tulajdonos:

GROSS EDE

— a 72. és 73. utcák között. —

— MINDENNAPO CZIGANYZENE —

Kitűnő magyar ételek és jó italok. Pontos kiszolgálás.

POMPÁS BILLIARDASZTALOK.

THE 'STATE BANK'

AZ ALLAM BANKJA

378 Grand Sreet, New York City.

Elnök Richard O. L. alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. L., alelnök Kneisel János.

Tőke, felesleg, nyereség, \$1,000,000

Betétek több, mint 16,000,000

Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe.

HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

WÁRADY LAJOS

Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.

PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.

Az összes hajóvonalak képviselője.

HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA. magyar közjegyző

449 S. Broad St., Trenton, N. J.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG.

Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.

A szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme.

Osztályok alakulhatnak Amerika minden magyar lakta helyén.

Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabály-kért a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO.

BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ.

Takarékbetétek után 4 százalékos — fizet. —

10 AVENUE 66 PEARL ST. sarkán.

SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print

215 BOWERY — NEW YORK.

Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését.

— Kétféle felszerelt magyar nyomda. —

Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN

BREWING CO.

CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR

A legvilágosabb arany árpából, malátából és mézcharmos cseh komlóból főzik.

FELTETLENUL JOBB BARMILY

IMPORTÁLT SÖRNEK.

ELIZABETH, N. J.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ALLAM.

Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.

Kiss Emil, 104 Second Ave., New York.

Tíz év óta fennáll.

Németh János, 457 Washington street, New York.

Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York.

Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

The Oriental Bank, 132—134 Broadway, New York.

Csekköntő, hitellevelek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása.

Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City.

PENNSYLVANIA ALLAM.

B. Hendler, successor to A. Hendler Son & Co. Casandria.

Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részébe olcsón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyek az összes vonalokon az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.

First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.

Alaptőke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

Róth József és Fiai, a Monongahela-völgynek legregibb bankháza, saját épületében, 60-dik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport.

Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan s legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel kiállítanak és a konzultációs hitelesítést beszerzik. Cím: Jos. Roth and Sons.

Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takarékos és Hitel Társulat, Duquesne.

Alaptőke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankháza egyik s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényes magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegy eladási és közjegyzői iroda.

Klein Jakob, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg.

Megbízható pénzküldő és hajójegyelárusító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyek elintézését.

Tomcsányi József, Homestead és Duquesne.

Klein Arthur, Rankin, Pa.

Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.

Kall G. Árpád, Uniontown, Pa.

Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ALLAM.

The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-komániája, Bonne Terre.

Bejegyezett 1890-ben. Tőke \$100,000.00.

R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thome alelnök, F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ALLAM.

Percel Lajos, 532—534 Pearl street, Cleveland.

The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown.

Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékos kamatot fizet. Üzletvezető: Burger B. Lajos.

WISCONSIN ALLAM.

Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha.

Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ALLAM.

Rizsk János, 128 Second street, Passaic.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul fiuvel ügynökkénekek irodája: Fiume, Andrássy-ut 22. Magyar amerikalak, kik az ó-hazában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.

ZASZLÓ, JELVÉNY, MISERUHÁK

Saját készítésű legértékesebb egyjelti zászlok, sapkák, egyenruhák, szalag és aranyjelvények.

Bálok és ünnepekhez szükséges szalagok és díszítések raktára.

— Jutányos árak. —

LITVAY JÁNOS

8807 Buckeye Road, CLEVELAND, O

Charles R. Kear Harry F. Potter elnök pénztárosok

ELSŐ NEMZETI BANK

FIRST NATIONAL BANK

MINERSVILLE, PA.

Alapított 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bank